GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

VAPENSMEDENS DOTTER

ROMANTISERAD SKILDRING

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM
KARL GUSTAFSSON.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Pris 50 öre.

VAPENSMEDENS DOTTER

ROMANTISERAD SKILDRING

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM
KARL GUSTAFSSON.

Stockholm, David Lunds Boktryckeri, 1889.

1.

Vi förflytta oss genast till Axevalla slott, fordom beläget på en temligen brant klippa i Hussjön straxt norr om Hornborgasjön och i Valle härad. Knappt några lemningar af betydenhet finnas qvar efter detta fäste, som en gång ansågs för att vara ett af de starkaste i Sverige, och der så många ödesdigra händelser timat. Endast namnet fortlefver ännu och skall väl icke dö ut så fort som minnet af der inträffade händelser.

År 1469 på sommaren reste sig vestgötaallmogen och stormade Axevalla slott, detta förräderiets härd under många årtionden. Dess plågoandar hade der haft sitt säkra tillhåll, och hatet mot detta fäste, der deras förfäder lidit så mycket, uppgick helt och hållet i lågor utan att en enda hand lyftades till dess räddning. Slottet nedbrann helt och hållet och reste sig sedermera aldrig ur sin aska, utan har fått förblifva hvad det ännu är, en knappt synlig ruin.

Vid tiden för denna skildring, eller hösten 1452, innehades Axevalla slott af herr Thure Thuresson (Bjelke), en mot konung Karl VIII (Knutsson) fiendtligt sinnad man, som likväl förstod att genom fagra och hala ord, samt ett lismande sätt så innästla sig i konungens ynnest, att denne ej ville tro honom om någonting så lågt som ett förräderi.

Det var en ruskig höstafton det sist nämnda året. Stormen hven tjutande kring slottets knutar och det strida regnet piskade ilsket dess väggar, vallar och tak.

Men inne i herr Thures sofgemak, der en väldig brasa sprakade i den stora spiseln, gick det muntert till. Herr Thure hade nemligen fått besök af tre goda vänner och

meningsfränder, det vill säga förrädare, och desse undfägnades nu på bästa sätt.

Desse förtrogne voro, biskopen i Skara, Eggert Krummedik på det aflägset belägna Rumlaborg, samt Bengt Gylta.

»Snart hafva vi spelet vunnet», utbrast herr Thure sedan han väl för tredje gången styrkt sig medelst en djup klunk ur silfverbägaren. »Kungen är helt och hållet insöfd i säkerhet.»

Fundersamt blickade skarabiskopen ned på den silfverstickade mattan. Efter en stunds eftersinnande yttrade han:

»Månne detta är sannt?»

»Sannt», utbrast herr Thure, och såg en smula förundrad ut. »Sannt! Tviflar ers högvördighet på mina ord?»

»Tviflar», svarade biskopen med en viss liflighet. »Jag tviflar visst icke, men — — — men — — — herr Thord — — — —, hans syskonbarn, som han gjort till marsk — —.»

»Bah», afbröt Thure Thuresson och skrattade försmädligt. »Thord Karlsson Bonde kommer ej att falla oss besvärlig, rätt så morsk han är.»

Herr Thures tvärsäkra ord och obesvärade hållning då han afgaf denna förklaring, gjorde att hans gäster började känna sig helt och hållet lugna. Icke desto mindre inföll Bengt Gylta:

»Herr Thord är ännu så ung, att han svårligen kan begripa mycket af hvad som förehafves. Som krigshöfding är han oförliknelig och svår att få bugt med, men listens vapen, som äro vida farligare, vet han ej att begagna med fördel.»

»Sannt talen I, herr Bengt», svarade Thure Thuresson. »Det var också derför som konungen satte mig såsom rådgifvare vid hans sida och förständigade honom att ej företaga något af betydenhet, utan att först inhämta mina råd. I veten ju, att marsken gått hårdt åt konung Kristian och drifvit honom jemte hans legoknektar från Vestergötland och — —.»

»Men ännu har han Liodhus* inne», afbröt Eggert Krummedik hastigt.

»Liodhus», utbrast herr Thure försmädligt. »Den borgen intager marsken aldrig, rätt så lycklig krigare han än månde vara. Nej, säger jag; al — —.»

Herr Thure hann ej uttala ordet *aldrig,* ty just som han påbörjade det, rycktes dörren häftigt upp och en af hans tjenare stack in hufvudet under det han uttalade dessa ord:

»Marsk Thord med tre svenner önskar slippa in i borgen.»

Herr Thure och hans tre vänner sågo några minuter frågande på hvarandra. Slutligen sporde herr Thure:

»Hvar är han?»

»Han håller utanför vindbryggan.»

Thure Thuresson betänkte sig en stund. Derefter förde han ett kort hviskande samtal med sina orolige vänner. När detta var slut, sade han:

»Är vindbryggan uppdragen?»

»Ja, nådig herre.»

»Nåväl, låt den då förblifva det, till dess jag befaller annat.»

2.

Lödöse, som utom sina förut angifna namn, äfven kallades Lödehus, var egentligen en socken invid Göta elf, i Ale härad och Venersborgs län. Kring kyrkan, som var belägen omkring 640 famnar ifrån elfven, uppstod småningom en stad, hvilken sträckte sig ända ned till elfven och var, enligt den tidens sed, omgifven af starka murar och befästningsverk. Dessutom hade den

* Gammel-Lödöse, nu en vid Göta elf belägen bondby, som bär namnet Gammellösa.

ett starkt befästadt slott och ett kungshus, benämndt Lödösehus. Bland stadens kloster var det, åt S:t Clara helgade, beläget alldeles invid norra muren, så att man genom en hemlig gång från detsamma kunde komma utanför stadsmurarne.

Såsom varande gränsfästning mot Danmark hade de svenske konungarne städse gjort allt för att göra Lödöse så starkt som möjligt. Denna vigtiga punkt var också ständigt utsatt för danskarnes anfall och innehades för det mesta af dem.

Under den oroliga tid, till hvilken denna berättelse är förlagd, hade vestgötarne ej sällan visat afvogt sinnelag mot konung Karl VIII Knutsson, så att Danmarks konung, Kristian I, nu trodde tiden vara inne att bemäktiga sig Sverige. Väl skyndade konung Karl nedåt Skåne, härjade och brände der, men kunde, oaktadt sina segrar, ingenting stort uträtta i följd af det förräderi, som öfverallt smög i hans spår och förlamade hans krafter.

Kung Kristian hade emellertid, förstärkt med en tysk här, i hvilken tretton tyska prinsar berättas hafva tjenat, infallit i Vestergötland, der han belägrade Lödöse, som genast gaf sig genom dagtingan, samt Elfsborg och Kinnaholm. Kung Karl skyndade genast dit, men hann ej långt, förrän han erhöll kunskap om, att Måns Gren och Olof Axelsson (Tott) med en dansk flotta om 46 skepp anfallit Stockholm. För att försvara sin hufvudstad skyndade han för den skull norr ut igen.

Danska hären tågade emellertid upp mot den stora skogen Holaveden, men här möttes den af herr Erik Nipertz, som till vapen hade en hvit enhörning i blått fält. Denne tappre krigshöfding gjorde ett så stort nederlag bland kung Kristians trupper, att, såsom en munkvers berättar:

Complures Holaved de Dacis föllo döda ned.
Dat finem rixæ Dacis den svenske pålyxe.

Då sjukdomar också började att härja i danska hären, måste kung Kristian draga sig tillbaka, hvarvid de tyske knektarne, som voro missnöjde med hela

krigståget, emedan de nästan öfverallt fått stryk och ej vunnit det byte, som de hoppades vinna, öppet svuro denna ed:

»In Sweden kome wy nimmer meer.»

Det var vid detta tillfälle som kung Karl uppdrog åt Thord Karlsson (Bonde) att rensa Vestergötland från fiender, och han gjorde äfven detta med den framgång, att danskarne till slut ej hade ett enda fäste qvar i landskapet.

Af det förut skildrade samtalet på Axevalla slott hafva vi inhemtat, att kung Karl varit nog godtrogen att ställa förrädaren Thure Thuresson (Bjelke) vid den tappre Thords sida och befalla denne, att först taga råd af herr Thure, innan han företog något af vigt.

Men den unge marsk Thord brydde sig ej om detta, utan handlade på egen hand, troligtvis derför att han misstrodde herr Thure, men kanske också emedan han ej ville förhala tiden, utan först som sist och innan fienden hunnit samla sig, slå sina raska slag.

Utan att derför underrätta herr Thure på Axevalla om sina afsigter tågade han i sträckmarscher ned mot det af danskarne innehafda Lödöse.

3.

Ungefär en vecka efter Thords ankomst till Lödöse syntes hösten år 1452 ett par i vida kappor inhöljde gestalter smyga fram längs murarne af klostret S:t Clara. De voro synbarligen ej angelägne om att visa sina ansigten, ty så snart de mötte någon vandrare, drogo de genast upp kappkragarne öfver ögonen och slöto sig så tätt intill muren som möjligt.

När de båda smygande vandrarne ändteligen hunnit tillryggalägga den förbi klostermuren gående smala gatan, stannade de en stund vid ett litet hus, i hvars vägg

fanns en nisch med en klumpigt tillyxad bild af den heliga jungfrun Endast några alnar derifrån började Smedgatan, som gick längs elfvens strand och således nästan vinkelrät mot Klostergatan.

Sedan den längste af de båda vandrarne mumlat några otydliga meningar för sig sjelf, sade han med en röst, som lät ungdomlig och på samma gång förrådde hans upphetsade tillstånd:

»Innan solen nästa gång går upp, måste Daga vara inom S:t Claras murar. Det svär jag på.»

»Kanske», utbrast kamraten med låg ton. Du vet dock, att mäster Sigward ej är att leka med, och att hans gesäll, Thorgerd, ej heller lägger fingrarne emellan, så snart man anspelar på Sigvards sköna dotter. Detta fick nog Erengisle här om aftonen umgälla då han — — — »

»Erengisle», utbrast den längste och ryckte häftigt till. »Hvad hade han då gjort?»

»Ej så häftig, vän Hartvig», svarade kamraten. »Du vet i hvilket äfventyr vi äro ute och att vi kanske hafva lyssnande öron rundt omkring oss. Låtom oss för den skull draga oss längre in i nischen.»

»Nå», utbrast Hartvig, sedan de tagit plats under Mariabilden, och hans röst lät ännu så otålig. »Berätta nu hvad som hände Erengisle, en af de tappraste kämparne i kung Kristians här, och den, till hvilken min fader, slottshöfdingen, sätter största förtroendet: Berätta det skyndsamt, vän Offe, ty jag erkänner, att jag är nyfiken som en qvinna.»

Sedan Offe tänkt efter några ögonblick, sade han:

»För tre dagar sedan i skymningen gingo Daga och hennes gamla faster, Witta, till den heliga Marias kyrka för att göra aftonbönen. Redan länge hade Erengisle följt den vackra smedsdottrens steg, och äfven nu hade han fått spaning på hennes färd till kyrkan. På omvägar smög han sig också dit och gömde sig bakom en af pelarne nära den plats, der Daga och Witta förrättade sin andakt. När denna var slutad och de båda qvinnorna, som hade dröjt qvar så länge, att de voro ensamma i

kyrkan, reste sig upp och gingo förbi den pelare, bakom hvilken Erengisle stod, sträckte han ut ena armen och ryckte Daga till sig. Gamla Witta blef så förskräckt, att hon ej kom sig för att ropa och Erengisle hade nära nog hunnit fram till kyrkdörren med sitt byte, då en reslig karlgestalt stängde vägen för honom. Och lika hastigt som Erengisle hade ryckt Daga från Witta, lika snabbt blef hon nu honom fråntagen. Men Erengisle lät sig icke så hastigt förskräcka. Han ryckte hastigt svärdet ur skidan, för att straffa den, som djerfdes motsätta sig honom, men innan han kunde göra bruk deraf, erhöll han en så kraftig örfil, att han tumlade baklänges och i fallet stötte hufvudet mot en af stenpelarne, så att han svimmade af. Då kyrkan sedan skulle stängas, hittades han ännu i medvetslöst tillstånd och blef af tillkallade knektar afförd till slottet.»

»Men, hur vet du, att det var Thorgerd, som frälste Daga?» sporde Hartvig med illa dold vrede.

»Gamla Witta, pratsjuk som alla gamla qvinnor, kunde ej hålla munnen längre än till nästa dag. Så snart den grydde, sprang hon omkring till alla sina bekanta och omtalade händelsen, och innan middagen visste hela staden om den. Erengisle rasade och ville genast utkräfva hämnd på Thorgerd, men din far, som är en förståndig man, lyckades slutligen öfvertala honom att vänta till dess oron i staden hunnit lägga sig. Och sedan Erengisles första vrede något hunnit lägga sig, insåg också han, att det bästa han kunde göra, var att uppskjuta sin hämnd till dess vi få det klart för oss hvad kung Karls marsk, herr Thord, för i sinnet då han nu helt nyligen inbrutit i Vestergötland.

Vid denna underrättelse ryckte Hartvig till som om en orm plötsligt hade stungit honom.

»Herr Thord i Vestergötland», utbrast han högre än försigtigheten bjöd. Mera sansad fortfor han. »Nå, det betyder väl ingenting. Mot Lödöse skall han nog stöta hornen af sig. Jag hoppas det. Men», fortfor han och grep kamraten temligen hårdt i armen, »vi hafva ej nu

tid att prata om denna sak. Daga ligger mig mera om hjertat och . . .»

»Vore det ej godt om vi kunde få Erengisle med oss», afbröt Offe. »Du vet att han . . .»

»Erengisle», afbröt i sin ordning Hartvig. »Hvad tänker du på! Efter hvad som förefallit mellan honom och Daga, är ingen försoning tänkbar oss emellan. Du vet, att jag älskar mäster Sigvards sköna dotter så djupt, att jag ej ens skulle kunna *tänka* mig en framtid utan henne. Och Thorgerd», fortfor han, under det han gnisslade med tänderne, »honom skall jag . . .»

»Tyst, tyst», svarade Offe under det han grep Hartvig temligen hårdt i armen, »jag tyckte mig höra ett prassel bakom den heliga jungfruns bild.»

Hartvigs svar ljöd:

»Jag hörde vid midnattstiden, att Thorgerd, som blifvit osams med våra knektar och fruktar för efterräkningar, begifvit sig ut ur staden. Ögonblicket är för den skull gynsamt för oss.»

»Hvart ämnar du föra henne?» sporde Offe sakta.

»Det anförtror jag ännu ej åt någon,» svarade Hartvig med så låg stämma, att till och med Offe knappt hörde det, samt drog honom skyndsamt bort från platsen.

Men knappt hade de försvunnit, då en reslig gestalt, som legat nedböjd bakom nischen, reste sig.

»Jag har hört mycket i denna afton,» mumlade han för sig sjelf. »Ett anslag mot Daga är i görningen. Nå, nå, först måste jag tukta de der öfvermodige herremännen, och sedan . . . sedan . . .»

Lyssnaren vid nischen var Thorgerd, mäster Sigwards främste gesäll och den, åt hvilken Daga gifvit hela sin varma och rika kärlek.

4.

Samtidigt med att Hartvig och Offe, samt Thorgerd, smögo fram mot Smedsgatan, var Erengisle ute på ströftåg tillsammans med några knektar. Just som Thorgerd inträdde på Smedsgatan hörde han snabba fotsteg bakom sig och innan han kunde göra något motstånd, befann han sig i sin rivals våld. Vid skenet af de facklor, som knektarne tände, igenkände Erengisle rivalen och triumferande utropade han:

»Nå, ändteligen har jag dig, kanalje. Ned med honom i den djupaste hålan under borgen!»

Thorgerds förtviflade försök att slå sig igenom hindrades af knektarnes öfverlägsna antal. Då han märkte att all räddning var omöjlig, tänkte han genast på att för Erengisle omtala Hartvigs och Offes samtal vid Mariabilden, men då han vidare kom att erinra sig den först nämndes låga karakter, ansåg han det vara bäst att Daga fölle i Hartvigs våld. Han hade mer än en gång skyddat Lödöses borgare för danske knektarnes misshandlingar och råa beteende.

Men, det var endast med tilltvunget lugn som han, under det färden ställdes tillbaka till borgen, kunde fördraga knektarnes handgripligheter och skymford, dem Erengisle alls icke brydde sig om att på det minsta beifra.

Men när den tunga, jernbeslagna, ekdörren för den underjordiska pesthålan gnisslande slöt sig efter honom då först insåg han i hvilken farlig belägenhet han var, och då tog raseriet, öfver att vara inspärrad, ut sin fulla rätt; men då han till slut lyfte blickarne upp mot det under taket sittande fönstret, hvarigenom en högst sparsam dager föll in, då insåg han omöjligheten af att med våld kunna bryta sig ut.

»Om jag ändå visste hvart de ämna föra Daga,» mumlade han för sig sjelf. »Till borgen eller Lödösehus vågar nog ej Hartvig föra henne. Alltså är hans enda

tillflykt något af klostren. Ha,» fortfor han efter en stunds funderingar, »nu kommer jag ihåg att abedissan Antonia i S:t Clara är fiende till mäster Sigward derför att han en gång vågade slå fram någonting angående nunnornas osedliga lefnadssätt. Men hur skall jag slippa ut härifrån?»

I närheten fanns ingen, som kunde besvara denna hans fråga.

5.

Då mäster Sigward och hans gesäller, utom Thorgerd, som vi veta hade begifvit sig ut i staden, slutat sitt arbete för dagen, sade han:.

»Stig nu in till mig, så få vi prata bort en stund under det vi tömma en stånka porsöl. Det kan behöfvas för att sätta krafterna i stånd igen.»

»Ja ja,» svarade den till åldern äldste gesällen och blinkade slugt, »det kan nog behöfvas om vi skulle få ett nappatag med knektarne.»

Mäster Sigward och hans gesäller, likasom en ganska stor del af Lödöses befolkning voro nemligen kung Karl af hjertat tillgifne och hade låtit Thure Thuressons och Eggert Krummediks uppviglingar och hala ord gå in genom ena örat och ut genom det andra. Derför voro de ej heller sedde med blida ögon och danskarne och deras anförare, borgherren Narve Jenssen, höll strängt tummen på ögonen på dem, så att de knappt vågade företaga något af vigt när de voro utgångne i staden.

Inkomne i det rum, der Sigwards dotter, som med sin skönhet förvridit så många unga mäns hjernor icke allenast i Lödöse, utan äfven i trakten deromkring, på ett husmoderligt sätt sysslade omkring, tog mäster Sigward plats vid det under ena fönstret stående väggfasta ekbordet, hvarefter han anvisade sine tjenare att också slå sig ned vid detsamma.

Porsölet var snart inburet och länge dröjde det icke, förrän den jäsande drycken med begärlighet insöps mellan skäggiga och oskäggiga läppar.

»Hvar kan Witta hålla hus?» sporde slutligen mäster Sigward och vände sig dervid till dottren, som flitigt höll sig vid sländan.

»Hon gick ut i staden för ungefär en timme sedan,» svarade Daga med låg stämma.

»Vet du hennes ärende?»

Då fadren gjorde denna fråga, öfverdrogs den unga flickans ansigte af en glödande rodnad. Detta gaf en af gesällerne anledning att utbrista:

»Åh, hon är väl hos gamla Yrsa, spåqvinnan, kan jag tro.»

Dessa ord uttalade gesällen med kort och torr stämma, hvilken borgade för, att han åtminstone ej satte stort förtroende till dessa, så kallade kloka gummor.

Rätt så klok och förståndig mäster Sigward än hölls för, trodde han likväl på gamla Yrsas förmåga att uppenbara hemliga ting och läsa menniskornas framtida öden. Han sade för den skull under det han gaf den tviflande gesällen en förebrående och på samma gång varnande blick:

»Du talar orättvist, Håkan,» så hette den gamle gesällen, »och det är din lycka, att jag eger en Thorsten i mitt hus, annars skulle nog trollen få makt både med oss och dig. Hur grufligt husera de inte i granngården! Jag låg vaken i natt och hörde eft evinnerligt hamrande och bultande i gårdens väggar och deremellan liksom om småbarn gråtit. Jag har också sett dem, skall du veta, och det just derför att jag är född på en torsdag. För några dagar sedan talade jag också med pater Anselmus, som du vet är i hemlighet tillgifven konung Karl. Han berättade då, att han nyligen varit i Stockholm, och der af en bland konungens män hört berättas om dennes besök hos en spåqvinna nere vid Kalmare.»

Daga hade stannat sländan och de yngre gesällerne nedsatte åter på bordet sina stånkor, dem de just skulle föra till läpparne. Endast gamle Håkan lät sig ej det

ringaste bekomma, ty liksom hade talet varit om en helt vanlig sak, så förde han stånkan till sina läppar och tog en väldig klunk sedan han förut uttalat dessa ord:

»Nu dricker jag kung Karls skål.»

Sedan mäster Sigward och de öfrige gesällerne följt gamle Håkans föredöme och druckit den föreslagna skålen, sade Daga, under det hon gaf fadren en bedjande blick:

»Tala nu om kungens besök hos den der spåqvinnan.»

Mäster Sigward tog sig först en duktig klunk ur stånkan; derefter började han;

»Då konung Kristoffer af Bayern för tretton år sedan blef vald till konung, befann sig riksmarsken Karl Knutsson (Bonde) i Kalmare. Bekymrad som han var öfver att rådet fallit med sitt val på en utländsk herre, då så många bättre funnos här hemma, ville han gerna veta hurudant hans öde skulle blifva under den främmande konungen.

I en liten skogsstuga ej långt ifrån Kalmare bodde vid samma tid en gammal qvinna, som varit nunna i Vadstena kloster. Gumman räknade öfver åttio vintrar och det berättades om henne, att hon under de tjugu år, hon hade bebott skogsstugan, ej varit ute i det fria och att . . .»

»Måste hafva varit en lång och tråkig tid,» afbröt gamle Håkan på sitt vanliga torra sätt. »Icke skulle jag kunna stå ut med något sådant, det kan jag försäkra.»

»Ne-ej, det tror jag nog,» svarade mäster Sigward leende och fortfor: »Den gamla gumman hade rykte om sig att vara en tillförlitlig spåqvinna, som för många höga herrar och fruntimmer läst deras framtid. När riksföreståndaren fick veta detta, skyndade han genast till den lilla skogsstugan. Der ställde han till henne den frågan, hvad det nu skulle blifva af honom, ty han var nyfiken förstås att få veta sitt framtida öde. Spåqvinnan tilltalade honom då med dessa ord: 'Gud, den eder af så många farligheter frälst hafver, vill det så, att I skolen blifva Sveriges konung.' Och när riksföreståndaren ej dolde sin förundran öfver en slik spådom, samt menade på, att detta nu vore ogörligt, eftersom en ny konung i dagarne vore vald, fortfor den gamla spåqvinnan: 'Gifven nu akt på

hvad mig är gifvit, att eder och svenska folket uppenbara: Tre plågor skola för det konungavalets skull riket öfvergå: Örlig, hungersnöd, och pestilentia, och skolen I ändock blifva konung.' Så spådde den gamla qvinnan vid Kalmare,» slutade mäster Sigward, »och att hennes spådom slagit in, det har nu bäst bevisats af att Karl Knutsson nu är Sveriges konung.»

Då mäster Sigward sade dessa sista ord, gaf han gamle Håkan en triumferande blick, hvilken sade så mycket som: »Der har du för att du vågade tvifla på spådomens makt.»

Håkan uttydde riktigt den blicken, och han syntes till en början smått förlägen. Men detta tillstånd varade ej länge.

»Åhja,» sade han med släpande röst och öfvervägde hvarje ord innan han uttalade det, »nog kunna spådomarne ibland slå in, men jag . . .»

Han fick ej tala sitt hjertas mening till slut, ty just då han skulle fram med klämmen, eller rättare sagdt stukningen åt mäster Sigward, upprycktes dörren häftigt och gamla Witta störtade in, kippande efter andan. Då hon ändteligen hemtat sig så mycket, att hon kunde få fram de ord, hon hade på tungan, utbrast hon:

»Fall genast ner för den heliga jungfrun och bed henne om hjelp ty farliga tider stunda.»

»Hvad står på» skrek mäster Sigward och sprang upp. »Du är ju röd i synen som en tuppkam.»

»Håll inne med dina opassande ord,» förmanade gumman Witta allvarligt. »Jag har varit hos gamla Sara, för att bedja henne läsa Thorgerds och Dagas öde, och . . . och . . .»

»Hvad sade hon då?» sporde den unga flickan och lät sländan hvila under det hon betraktade fastern med oroliga blickar.

»Bara dåligt, mitt barn,» svarade den gamla. »Hon sade tydligt att Thorgerd inom kort blifver utsatt för en stor fara och du, mitt barn . . . nej, låt mig slippa att . . . Jaså, du är envis, och du med, Sigward! Nåväl, så skyllen eder sjelfva om det blir obehagligt att höra.

Jag uppgifver endast Saras egna ord. Hon sade, att du snart skulle blifva bortröfvad och . . .»

»Det skola vi nog bli två om,» afbröt mäster Sigward och ryckte till sig en af honom nyligen förfärdigad pålyxa.

»Ja, det skola vi nog bli flere om,» utbröto samtlige gesällerne med gamle Håkan i spetsen, och ryckte till sig, äfven de, sina vapen.

I detsamma hördes en kraftig knackning på yttre dörren.

»Se så, nu skolen I få se, att Saras spådom kommer att slå in,» skrek gamla Witta. Derpå ryckte hon häftigt Daga i armen och drog henne med sig till stegen, som förde upp till loftet.

Utan vidare dröjsmål ilade Witta och Daga uppför stegen, hvilken de derefter på Håkans uppmaning drogo upp efter sig, så snart de hunnit i säkerhet.

Slagen på dörren blefvo emellertid allt mera våldsamma, hvarför mäster Sigward närmade sig densamma och sporde:

»Hvem är det, som stör vår aftonro?»

»Öppna genast, annars slå vi in dörren,» hördes en kraftig stämma utanför.

Mäster Sigward betraktade oroligt sine gesäller under det han frampustade dessa ord:

»Det är Hartvig Narwesen, slottshöfdingens son. Jag känner igen hans röst.»

Efter dessa ord öppnade han dörren, men höll i detsamma på att bli omkullknuffad af Hartvig, som, åtföljd af Offe och en mängd på Smedsgatan hopsamlade knektar, rusade in under det han skrek:

»Lemna genast ut din fagra dotter, annars är du . . .»

Han uttalade ej meningen, utan hejdade sig, då han varseblef de sotige och kraftige gesällerne, hvilka helt lungt stödde sig på sina långskaftade pålyxor, fruktansvärda vapen, förda af deras kraftiga armar.

6.

Underrättelsen om herr Thords ankomst till Axevalla var långt ifrån nöjsam för herr Thures gäster. Villrådigheten stod tydligen att läsa i deras blickar.

Slutligen bröt Eggert Krummedik den pinsamma tystnaden med dessa ord:

»Säg oss nu, herr Thure, hvad som vi hafva att göra?»

Thure Thuresson (Bjelke) började att mäta golfvet med häftiga steg, sedan han först afskedat budbäraren.

»I gjorden en fråga, herr Eggert», svarade han till slut. »Och jag skall nu svara på den. Lyckligtvis är det redan mörkt och båtar finnes här nere vid stranden, så att det ej bör vara svårt att komma öfver till andra stranden af sjön.»

»Men, för att komma i säkerhet måste vi skynda oss», utbrast biskopen i Skara häftigt.

»Ja, vi måste skynda oss», bedyrade Bengt Gylta. »Herr Thord kunde annars ana oråd, så framt han ej blir hastigt insläppt.»

Thure Thuresson inkallade derefter ett par af sine trognaste följeslagare och lade dem strängeligen på hjertat, att så skyndsamt, men på samma gång försigtigt, som möjligt föra de tre herrarne tvärs öfver Hussjön.

När desse under tystnad stego nedför den höga trappan till borggården, kom ännu ett bud från herr Thord Riddaren hade mycket brådtom, sade budet, och som det var ganska kallt, önskade han att med sine svenner komma under tak så fort som möjligt.

Herr Thure utdelade nu sina befallningar, att vindbryggan skulle fällas ned. Sjelf ilade han i spetsen för sine gäster ned till den lilla stenbryggan och i samma ögonblick som marsk Thord med sine svenner red öfver vindbryggan, stötte båten ut från Axevalla fäste. Tyst och försigtigt sänktes årorna i vattnet på det att slagen ej skulle förråda flyktingarne och snart var det omöjligt att i det mörker, som låg öfver Hussjön, upptäcka de flyende.

Mycket förståndigt hade marsk Thord delat sine trettio svenner i hopar om tre eller fyra stycken.

Samtidigt med att herr Thord red öfver vindbryggan, tågade en af hans underbefälhafvare, Bure, längs södra stranden af Hussjön. De eldiga hästarne kunde knappt hållas i tygeln och det oaktadt de ansträngts en stor del af dagen på en ganska oländig mark.

Bure red i spetsen för tåget och undersökte så noga han kunde markens beskaffenhet. Ridten kunde ej gå fortare än nära nog fot för fot, men inemot midnatt anlände ryttarskaran till ett litet torp ungefär en åttondels mil vester om Axevalla.

Uttröttade som de voro togo de derför plats hvar de kunde komma åt och flertalet af dem föll genast i sömn.

Men Bure och ett par af ryttarne kunde ej sofva. Osäkerheten i trakten kräfde en oaflåtlig vaksamhet, ty ehuru danskarne voro slagne på alla punkter, funnos ändock ströfpartier, nog starka att väcka oro bland traktens befolkning.

»Jag tyckte att jag hörde ett lätt buller ute på sjön», utbrast slutligen Bure, under det han långsamt vandrade fram och åter nere vid vattenbrynet.

»Ja, så tycker jag också», menade den ene knekten och böjde sig framåt.

»Hållen edra rör (bössor) i ordning», uppmanade Bure och gick sjelf så långt ut han kunde.

»Det är kanske några af de flyktande danskarne, som äro ute på mordstig», yttrade en annan af knektarne.

»Danskar», eftersade Bure. »Hvarför ej så gerna vestgötar. Folket här nere är ett oroligt slägte och herr Thure på Axevalla söker förleda dem till affall så ofta han kan. Danmarks konung har också lofvat dem större förmåner än de nu ega, och den bistra tid, som nu råder, tvingar dess värre folket att för sin utkomsts skull lyssna till dylika bedrägliga uppmaningar».

»Men, säg mig, Bure», inföll nu den tredje knekten hviskande, »kännen I orsaken till marskens brådstörtade afresa från Lödöse?»

»Nej, inte mera än jag är invigd i munkarnes alla knep», svarade Bure, likaledes hviskande. »Jag har nog många gånger undrat deröfver, men att rent ut spörja herr Thord derom, skulle ej tjena till något. I den saken är han tyst och frånstötande som en klostermur.»

Det lågt förda samtalet afstannade här för några minuter. Slutligen hviskade en af knekterna ånyo:

»Nu hör jag tydligt årslag.»

Alla lyssnade åter uppmärksamt.

»Ja», inföll Bure, »så är verkliga förhållandet, men det tyckes bara vara en båt.»

»Ja, flere är det ej.»

»Upp och väck de andre knektarne då», befallde Bure, »men akta dig för att göra så högt buller, att fienden blir störd.»

Det var också verkligen den från Axevalla slott flyende båten, i hvilken herr Thures gäster befunno sig, som nalkades det lilla förfallna torpet. Den ende, som hade någorlunda reda på trakten, var skarabiskopen, som många gånger tillförne befarit den lilla Hussjön vid sina besök på Axevalla. Eggert Krummedik och Bengt Gylta hade visserligen också flere gånger varit på slottet, men då alltid färdats fram på den öfver det ganska vattenrika träsket gående stenväg, som ledde till borgen.

»Jag menar, att I viljen landsätta oss vid det lilla torpet?» sporde biskopen de båda roddarne.

»Ja, högvördige herre», svarade båda med en mun.

»Bara der är säkert», inföll nu Bengt Gylta.

»Ja så säkert som om vi nu voro tio mil från slottet», menade biskopen, och han tillade med en stämma så låg, att roddarne ej kunde tydligt uppfånga hans ord. »Sedan begifva vi oss allesamman till Skara. Några af våra trognaste anhängare möta oss der i morgon, men det förefaller mig alldeles som om vi skulle . . .»

»Längre kom han ej i sitt tal. Detta blef nemligen tvärt afbrutet af en af roddarne, som utropade:

»Det finns folk vid torpet!»

Biskopen spratt till och hade befallningen att vända, på tungan, då Eggert Krummedik grep honom i armen,

under det han med en röst, som liknade ormens hväsande utbrast:

»Det är kanske roddarne, som förrådt oss!

Hur lågt han än uttalade dessa ord, uppfångades de likväl af den äldste roddarens öron.

»Nej, herre, svarade denne förtrytsamt. »Vi hafva i många år troget tjenat herr Thure, och hans vänner förråda vi ej. Tron I, att han skulle öfverlemnat eder i våra händer, om han ej kunde lita på oss?»

»Nej, nej», mumlade de tre för sig sjelfve. Högt sade biskopen: »Vi tro er vara fullt hederlige män och derför lita vi fullkomligt på eder. Men vore det ej klokast att . . .»

»Tyst, tyst», svarade den äldste roddaren. »Jag hör tydligt att det samlas folk på stranden.»

Slamret af vapen hördes också tydligt från land och det gaf Bengt Gylta anledning till detta utrop:

»Kanske det är danskar!»

»Nej», svarade biskopen. »Marsken har så fullständigt rensat trakten från dem, att ingen enda af kung Kristians folk törs uppehålla sig här.»

Den tystnad, som Bure anbefallt sitt folk att iakttaga, blef ej iakttagen. Yrvakne rusade knektarne upp och då en af dem, som kort förut drömt om, att han var i handgemäng med danskarne, skrek: »Dansken är öfver oss!» uppstod några ögonblicks larm och oreda. Det var detta buller, som förnummits ut till båten just som den styrde rakt på land.

Uppretad öfver att hans befallningar ej blifvit åtlydda, skrek Bure:

»I ären ena riktiga kräk! Haden I kunnat hålla munnen, så skulle nu de der jutarne, som troligtvis äro ute för att plundra, kommit i våra händer! Gören rören klara!»

»De tro oss vara danskar», utbrast skarabiskopen. »Vänden båten utåt sjön igen. Vi få söka oss en annan landningsplats.»

Då båten i detsamma vände, knallade rören. Blixtarne från dem upplyste sekundlikt den lilla farkosten och läto

Bure tydligt urskilja hur den snabbt vände och för kraftiga årtag styrde utåt Hussjön.

Finnes här inga båtar» ropade han förtretad.

»Nej, herre», svarade en af knektarne. »Jag har nog sökt efter sådana, men ej den minsta tillstymmelse till en båt har jag kunnat upptäcka.»

Sedan Bure funderat en stund, utbrast han:

»Nu behöfven I ej mera sömn. Kommen ihåg att herr Thord har befallt oss att i natt komma såsom gäster till Axevalla. Till häst således!»

Under det Bure, förtretad öfver att bytet undgått honom, i raskt traf närmade sig Axevalla slott, ilade den lilla farkosten, raskt framdrifven af roddarnes senfulla armar, mot vestra stranden af Hussjön.

När de tre flyktingarne ändteligen kände fast mark under sina fötter, höjde biskopen båda händerne mot den nu stjernklara himmelen och mumlade:

»Jag tackar dig, heliga Guds moder, derför att du räddat oss undan våra fienders händer. Ditt lof vare evinnerligen!»

»Amen», utropade Eggert Krummedik och Bengt Gylta samtidigt, under det de andäktigt korsade sig.

7.

Efter denna korta utflygt till Axevalla och dess omnejd återvända vi till mäster Sigwards hus vid Smedsgatan i Lödöse.

Den förvåning, som bemäktigade sig danskarne när de sågo gesällernes lugna hållning, varade ej länge. Hartvig var den förste, som bröt förtrollningen.

»Mäster Sigward», yttrade han och trädde närmare den gamle smeden, hvilken ställt sig i spetsen för sine gesäller, »befall edert folk att lägga bort yxorna.»

»Hvarför skulle jag det, herre?» sporde mäster Sigward lugnt.

»Och det spörjen I?»

»Ja naturligtvis. I trängen in här alldeles som tjufvar om natten, och då har jag väl rättighet att skydda min egendom.»

»Inga långa öfverläggningar», utbrast Offe, hvilkens heta blod kom i svallning då han varseblef mäster Sigwards trots och gesällernes lugna hållning.

»Nej, på dem genast», mumlade knektarne för sig sjelfve, ty de hyste ej så litet agg till mäster Sigwards gesäller.

Hartvig lyckades dock att med några ord för ögonblicket lugna såväl Offe som knektarne. Derpå sade han:

»I veten ganska väl, mäster Sigward, att jag är borghöfdingens son och att det är min fader, som här eger makten.»

»Jag vet det», svarade den gamle smeden och sänkte ofrivilligt hufvudet ned mot bröstet.

Denna rörelse ansåg Hartvig såsom ett tecken till undergifvenhet, hvadan han beslöt att smida medan jernet ännu var varmt. Han fortfor alltså:

»Ända från den första dagen jag satte min fot inom Lödöses murar har mitt sinne varit vändt åt eder fagra dotter. Min fader är rik och mäktig och I skolen ej förlora något om I lemnen mig Daga till hustru.»

»Unge herre», svarade mäster Sigward och hans stämma klang så förunderligt stark och klar. »Jag är en gammal man, som snart skall gå den vägen, på hvilken ingen vänder tillbaka; skulle jag nu befläcka min ålderdom genom att begå en orättvis handling? Nej, herre. Ni må göra med mig hvad ni vill, men min dotter får ni aldrig, det kan jag svara för.»

Dessa rättframma ord kommo Hartvig att ömsom rodna och ömsom blekna. Sedan han något återvunnit sitt lugn, sporde han:

»Är det kanske sannt hvad ryktet berättar?»

»Hvilket rykte?» frågade den gamle smeden, oaktadt han nogsamt visste hvad Hartvig syftade på.

»Att er dotter älskar Thorgerd, ansedd såsom eder skickligaste gesäll?»

»Ja, herre», svarade mäster Sigward. »Denna gång har ryktet ej ljugit. Thorgerds fader och jag voro barndomsvänner. Då han för ett år sedan dog, lofvade jag honom på hans dödsbädd att våra barn, som länge hållit hvarandra kära, skulle blifva man och hustru så snart ofriden tagit en ända. Det var ett heligt löfte som jag då afgaf, herre, och såsom hederlig karl måste jag stå dervid ända till mitt sista andetag.»

»Envise gubbe», utbrast Hartvig och stampade i golfvet, »du glömmer att jag är här med den starkares rätt och att jag kan taga din dotter när det behagar mig.»

»Blott öfver mitt och mine arbetares lik går vägen till henne», svarade mäster Sigward och kastade med en hastig rörelse pålyxan upp på högra axeln, under det han såg Hartvig skarpt i ögonen. »Viljen I betunga edert samvete med en gubbes blod, så kom, jag är redo att möta eder.»

Då mäster Sigward slängde pålyxan på axeln följde gesällerne samma exempel och der stodo de åter, mera trotsigt än förut och betraktade sine fiender.

Hartvigs tilltvingade lugn var nu alldeles försvunnet. Sedan han befallt sitt folk att göra sig färdigt till strid, sporde han ännu en gång:

»Hvar är din dotter?»

Skulle mäster Sigward yppa hennes gömställe? Han funderade på den saken en stund och då han blef ense med sig sjelf och ämnade afgifva svaret, utbrast Hartvig ånyo:

»Hvarför är stegen till loftet borttagen?»

Denna fråga var nära att förbrylla mäster Sigward, men han fann sig genast och svarade:

»Derför att den gått sönder, och måste lagas.»

»Tro ej den gamle räfven», skrek nu Offe, som ej längre kunde hålla sig. »Han har tagit bort stegen på det att vi ej skola komma åt flickan, som gömt sig deruppe.»

Offes antagande var djerft, men innan Sigward hann bemöta hans påstående, inträffade en händelse, som väckte stor bestörtning hos mäster Sigward och hans dotter och som helt och hållet rättfärdigade Offes utsago.

Vitta hade nemligen under ett par dagar pinats af en häftig snufva, frukten af en stark förkylning. Länge hade hon i sitt gömställe kämpat mot de nysningar, som ofelbart skulle haft hennes och Dagas upptäckt till en oundviklig följd. Då Offe uttalade sitt ofvan nämnda påstående glömde Vitta, arg som hon blef, att skydda näsan och följden blef den, att Offe knappt han sluta sin mening, förrän det ljöd ofvanifrån loftet ett kraftigt:

»Aitsch! Aitsch!»

Att allas blickar riktades dit upp var naturligt. Mäster Sigwards fårade anlete öfverdrogs först af en dödlig blekhet och derefter af en glödande rodnad, då Offe muntert, och på samma gång försmädligt, utropade:

»Hon nös ju sjelf på att hon finnes deruppe! Neka nu den som töres!»

Det var också med lika försmädlig ton som Hartvig nu yttrade till mäster Sigward:

»Du är gammal, gubbe, och ändå kan du ljuga. Lemna oss genast stegen.»

»Gamla Vitta har dragit upp den efter sig», utbrast nu Håkan och grinade så att de hvita tänderne lyste mot det sotiga anletet, »och jag tror nu ej att hon i brådbrasket skall skicka ned den till er.»

Gamla Vitta hade nu återkommit från den bestörtning som den ofrivilliga nysningen försatt henne uti. Djerf som hon var och vetande sig vara upptäckt, lutade hon för den skull hufvudet fram i hålet och skrek med upprörd stämma:

»Kom och tag oss, edra inpiskade rackare. Jag har både yxor och rör här uppe, och den förste som sticker upp skallen hit, klyfver jag midt itu.»

Svordomar och förbannelser haglade nu från danskarnes läppar upp mot den djerfva qvinnan och de blefvo ännu mera frenetiska, då en af knektarne skrek:

»Det ligger en massa halm på gården. Låt oss sätta eld på rucklet!»

Då mäster Sigward förnam denna hotelse började kallsvetten att perla fram på hans panna. Härunder hade Hartvig oförmärkt gifvit sitt folk ett hemligt tecken och innan den gamle smeden och hans gesäller anade det, störtade danskarne häftigt öfver dem.

8.

Under det Hartvig gjorde hemgången hos mäster Sigward hade borgherren Narve Jenssen en sammankomst med dem af stadens förnämste borgare, som voro tillgifne kung Kristians sak. Desse voro dels sådane, som voro födde i något af de landskap, som lydde under Danmark och sedan inflyttat till Vestergötland, dels sådane, som egde närmare slägtingar eller vänner i grannriket och slutligen sådane, som, ehuru födde i Lödöse, ändock voro missbelåtne med kung Karls regering och låtit tubba sig till affall från honom, i hopp om att få större fördelar om kung Kristian komme till styret.

Ehuru Narve Jenssen mottog sine gäster på ett i allo förekommande sätt och med all makt försökte att se glad ut, märkte dock alla, att det låg ett visst svårmod utbredt öfver hela hans anlete.

Och detta var ju ej heller underligt. Kung Kristians olycka på Holaveden och hans brådstörtade återtåg genom Vestergötland, der han ej hade flere fästen qvar än Lödöse, samt marsken Thord Bondes förvånande framgångar, voro händelser, som nödvändigt måste göra ett djupt intryck på den man, som hade i uppdrag, att försvara den enda hållbara punkten i det af marsken återtagna landet.

De inträdande gästerne, för hvilka stora ölstånkor voro framsatta, helsades det oaktadt af borghöfdingen med

kraftiga handslag och leende miner, och då alla, till ett antal af inemot tjugu, hunnit samlas, utbrast herr Narve, under det han lyfte upp sin egen ölstånka med drifvet silfver på locket:

»Jag har låtit kalla er till denna sammankomst för att rådgöra om bästa sättet att försvara staden, ifall marsken Thord skulle falla på det orådet att belägra den och . . .»

»Djerf är han nog», afbröt den äldste borgaren, Sigge Ullväfvare och reste sig upp, »men hit töres han nog ej komma, ty», fortfor han och såg sig omkring, »här finnes kraftige män, som nog skola veta att mota honom bort ifrån Lödöses murar.»

Och såsom insegel på sitt kraftiga tal drack Sigge ur stånkan helt och hållet.

Efter det man talat en stund om stadens försvarsverk och huruvida man kunde lita på besättningens trohet, yttrade herr Narve Jenssen:

»För ett par dagar sedan hade jag bud ifrån herr Thure Thuresson på Axevalla, och han bedyrade i ett bref, som finnes förvaradt bland andra i detta skrin», och med dessa ord pekade han på ett bredvid honom stående med elfenben och guld rikt inlagdt skrin, »att han med makt skulle hålla det slott, han nu har i förläning af kung Karl, oss tillhanda».

»Ja, herr Thure har gjort oss många goda tjenster,» inföll en annan borgare och anlitade åter ölstånkan.

»Han är en af kung Karls hätskaste fiender,» svarade herr Narve, »och förr, än han upphör att hemligt stämpla emot honom, förr skall svart blifva hvitt. Liksinnade med honom i tänkesätt äro också herr Eggert Krummedik på Rumlaborg, herr Bengt Gylta och hans högvördighet biskopen i Skara. En säker borgen för, att vårt hopp ej skall komma på skam, är också den omständigheten, att kung Karl befallt marsk Thord, att ej företaga något af vigt, utan att först taga råd af herr Thure.

»Men», inföll nu Sigge Ullväfvare och tog på sig en ganska förnumstig min, »jag har otydligt hört glunkas om att en högt uppsatt qvinna också varit med om att

röja kung Karls planer? Det veten I kanske bäst, herr Narve, och kunnen gifva oss underrättelse derom?»

»Denne svarade: Då I förnummit detta, hafven I hört rätt, Sigge Ullväfvare. Det var i våras som kung Karls motståndare fingo kunskap om hans tillernade anfall i Vestergötland. Saken blef sålunda bekant. På Örebro slott sitter Erengisle Nilsson (Natt och Dag). Det är samme man, som sammanskrifvit Hamneskrået, eller Fiskareartiklarne, om hvilka jag något litet hört för två år sedan talas. Han eger till hustru Brita Tott af Hammarstad och hennes broder är den käcke riddaren Olof Axelsson Tott. En afton då fru Brita och hennes man gått in i sofgemaket, förstod den sluga qvinnan att på ett så listigt sätt leta ur sin man hvad kung Karl hade i tankarne. Hon visste nemligen att herr Erengissle var konungens förtrogne och honom varmt tillgifven. Herr Erengissle föll i snaran, ty fru Brita lät påskina en djup tillgifvenhet för Karl Knutsson, och Erengisle omtalade sålunda i förtroende hvad som förehades vid konungens hof. Det var nemligen infallet i Vestergötland.»

»Ja ja, en slug och listig qvinna kommer fortare fram till målet än tio hederlige män», yttrade nu en borgare, som hittills förhållit sig tyst.

»Sannt», utbrast herr Narve, hvarefter han fortsatte: »Då herr Erengissle steg upp om ottan följande morgon för att göra sin rund omkring slottet och se till att allt var i sin tillbörliga ordning, skyndade sig genast fru Brita att skrifva ett bref till sin broder, herr Olof Axelsson Tott. Brefvet, som innehöll alla de upplysningar hennes man lemnat, skickade hon genast med en pålitlig tjenare till brodren, som då, tillika med herr Måns Gren, förde vår flotta. Desse skyndade genast upp till Stockholm, men hade der den oturen, att de måste vända tillbaka med oförrättadt ärende.»

Som en klok man förteg herr Narve helt och hållet det stora nederlag, som Olof Axelsson och Måns Gren lidit, isynnerhet vid det tillfälle när danskarne, som lägrat sig på Käpplingen (nu Blasieholmen) blefvo tillbakadrifne öfver sundet, som skiljde Käpplingen och Norrmalm åt, och

som på den tiden kallades Brännersund. Öfver detta sund var nemligen en smal träbro. Då nu danskarne hals öfver hufvud flydde tillbaka till Käpplingen och sina der utanför liggande fartyg, fylldes den trånga bron af så mycket folk, att den brast sönder och en ansenlig mängd danskar ömkligen omkommo.

»Fick hennes man reda på den list, för hvilken han varit utsatt?» sporde Sigge Ullväfvare, högeligen intresserad.

»Nej, icke hvad jag har mig bekant», svarade herr Narve. »Åtminstone har jag ej hört något derom.»

Under det samtalet pågick hade några borgare gått fram till bordet för att närmare betrakta det dyrbara skrin, på hvilket herr Narve stödde ena armbågen. Då han märkte deras nyfikenhet, kände han först noga efter om det var ordentligt tilläst. Derpå räckte han detsamma åt den närmaste borgaren under det han sade:

»Betrakta det väl. Ett vackrare arbete tör knappast finnas.»

Skrinet vandrade derefter han ur hand och alla hade berömmande ord åt detsamma. När det på sistone kom fram till Sigge Ullväfvare, vägde han det några gånger i ena handen och satte det derefter bredvid herr Narve, under det han utbrast:

»Nog är dess yttre väl arbetadt, kostligt och dyrbart genom inläggningarne, men jag förmodar att dess innehåll är ännu mera dyrbart.»

»Väl talar du, Sigge», svarade herr Narve och nickade betydelsefullt. »Komme dess innehåll i kung Karls händer, sute många hufvuden löst på axlarne.» Och han fortfor, då han såg de frågande blickar, som från alla håll fästades på honom. »Under detta lock hvila icke endast kung Kristians enskilda brefvexling med de svenske herrar, som äro missnöjde med kung Karls regering, utan äfven flera bref från herr Thure Thuresson till hans vänner. Eggert Krummedik, Bengt Gylta och biskopen i Skara.»

»För den heliga jungfruns skull», utbrast nu Sigge, »förvara då skrinet så omsorgsfullt som möjligt.»

»Här är min sofkammare, svarade herr Narve, »och om nätterne har det sin plats under min hufvudkudde.»

»Är det i säkerhet der?» vågade en ung borgare spörja.

»*I säkerhet under min hufvudkudde*» utbrast herr Narve med tonvigt på hvarje ord, och skrattade dervid öfvermodigt. »Så du kan fråga, min vän. Tror du ej att dessa ha makt nog att försvara skatten», slutade han och framsträckte sina senfulla armar.

Den tviflande borgaren teg skamflat och drog sig tillbaka till en vrå af rummet.

»Ännu en stånka, innan I bryten upp», ropade herr Narve och gaf tjenarne ett af dem väl förstådt tecken. Stånkorna voro snart fyllda igen och herr Narve hade redan hunnit föra sin halfvägs till läpparne, då Sigge utropade:

»Se hvilket sken! Det är bestämdt eldsvåda i staden.»

Sofrummet upplystes i det samma af ett klart flämtande eldsken. Herr Narve tog ett par steg mot dörren, men hann ej fram till densamma, förrän den rycktes upp och herr Erengisle störtade in, utropande:

»Mäster Sigwards hus brinner och er son Hartvig är med en handfull knektar i slagsmål med stadsboarne!»

Inom några ögonblick hade borgarene försvunnit och ilade hvar och en dels till sina hem, dels ned till brandstället.

Lyst af det klart flammande skenet ilade också herr Narve i spetsen för en stark knekthop bort mot Smedgatan.

Elden hade icke nöjt sig med mäster Sigwards hus ensamt, utan äfven angripit granngården, der trollen förmodades hafva sitt tillhåll, och skenet från de brinnande gårdarne syntes ända bort till Tunge i norr belägna kyrka.

På en höjd vid nämnde kyrka mellan landsvägen och Göta elf höllo ett par ryttare stilla. Nedanför på norra sidan om kullen var en ansenlig här lägrad.

»Nu är det väl för sent att angripa?» sporde den ene ryttaren under det han visade den andre en djup vördnad.

»Ja, vi få ligga här tills i morgon natt», blef svaret.

Den, som blef bevisad vördnad, var marsken Thord Karlsson (Bonde). Som en stormvind hade han brutit in

i Vestergötland, och stod nu på så kort afstånd från Lödöse, utan att någon der inne hade den ringaste kännedom om hans ankomst.

9.

Utmattad både till kropp och själ som Thorgerd var höll han just på att falla i sömn, då han plötsligt väcktes till medvetande af ett buller utanför fängelsedörren.

Tillika med ljudet af klumpiga steg, hördes också en hel ramsa svordomar, och Thorgerd igenkände, redan innan personen inträdt i fängelset, den af hela staden hatade och fruktade fångvaktaren Botolf, den han ganska väl kände, emedan han en gång varit i gräl med honom på en af stadens ölkrogar och dervid kastat ut honom på gården. I hela staden fanns dessutom knappt en enda pojke vid fyllda tio år som ej kände igen Botolfs röst och darrade bara han hörde den på afstånd. Många berättelser om detta menskliga vilddjurs grymheter mot de stackare, som blefvo anförtrodde åt hans »vård», omtalades också med fasa och förfäran.

Det var ej heller utan, att icke äfven den modige Thorgerd kände en obehaglig öfverraskning vid tanken på, att obeväpnad befinna sig i denne sin oförsonlige fiendes våld, men han lyckades att snart bemästra det obehagliga intryck, han erfor.

Då Botolf, som kunde förliknas vid en stor och ovig oxe, derför trädde in i fängelset och lät ljuset från den lilla lyktan falla öfver rummet, hade Thorgerd fullkomligt återvunnit sitt lugn.

Förtröstande sig på, att han var fullt beväpnad, yttrade Botolf derför med hånfull stämma:

»Hvar är du, min lille gosse? Kom fram, så att jag får se hur du befinner dig. Ha, ha, ha! Ett skönt och

väl möbleradt sofgemak, och du kan rimligtvis ej vara annat än nöjd med detsamma. Tro mig, du, det finnes mången, som har det mycket sämre än du, det kan jag på min ära bedyra, och . . .»

»Håll inne med ditt dumma skämt», afbröt nu Thorgerd med skarp stämma. »Hvad vill du, eftersom du kommer till mig så sent?»

Fångvaktaren, som ej kunde skryta af att ega något särdeles klyftigt hufvud, blef till en början helt förbryllad öfver den myndiga ton, som Thorgerd antog. Han återkom dock snart till sig sjelf och utbrast:

»Hvem som har skickat mig, frågar du?»

»Ja.»

»Vet du ej det?»

»Hur skall jag kunna veta det?»

»Det är herr Erengisle. Du känner väl honom?»

»Ja nog gör jag det, men jag förmodar, att han bättre känner mina näfvar.»

»Det hör ej hit», svarade Botolf argt. »Du har groft förolämpat honom, har han berättat.»

»Nej, jag har blott försvarat min trolofvade mot hans oförskämdhet. Detta är allt och det kan du säga honom.»

»Trolofvade ja», inföll Botolf under det ett bredt grin spelade kring han tjocka cyniska läppar. »Du lär vara trolofvad med mäster Sigwards vackra dotter, men henne har äfven herr Erengisle, en betydande man, som det ej är lönt att motsäga, stort behag till. Han har befallt mig att säga, att du kan bli fri, men på ett enda vilkor.»

»Så å», utbrast långsamt Thorgerd. Han anade nog hvad det var för ett vilkor, men icke desto mindre sporde han: »Ett vilkor sade du. Låt höra det då?»

Botolf svarade ej genast, utan lyste i stället mycket noga på väggarne, golfvet och i taket, liksom för att öfvertyga sig om, att fången ej träffat några anstalter till flykt. Men då hans farhågor i detta hänseende ej besannades, Erengisle hade nemligen gjort honom vid hans hufvud ansvarig för att ej Thorgerd skulle rymma, sade han:

»Jo, vilkoret är, att du lemnar honom fria händer med Daga och ej vidare ställer dig i vägen för honom.»

Blodet sjöd i Thorgerds ådror och han var nära att störta sig öfver den eländige fångvaktaren. Men vid närmare eftersinnande ansåg han det vara klokast att hålla god min till dess han fick se hur händelserna skulle utveckla sig. Han sade för den skull:

»Och det är af den orsaken som han skickat dig hit ned?»

»Ja.»

»Hvarför kommer han icke sjelf?»

Botolf skrattade försmädligt då han svarade:

»Hur tycker du att det skulle taga sig ut?»

»Bra, tycker jag», svarade Thorgerd.

Dessa ord förbluffade Botolf ej så litet. Hans trånga hjerna kunde ej i en hast finna något uttryck, som nog starkt skulle kunna tillkännagifva hans förvåning. Då Thorgerd märkte detta, hjelpte han honom med dessa ord:

»Du synes förvånad öfver min fråga, Botolf.»

»Ja visst», svarade nu denne och antog en morskare ton. »Hur vill du att en så hög herre skall . . .»

»Nej, det är sannt», afbröt Thorgerd försmädligt, »den här unkna fängelseluften skulle förderfva hans fina näsa.»

Botolf, som ej märkte det försmädliga i fångens yttrande, svarade:

»Sannt talar du. Det är endast du och dine gelikar, som . . .»

»Akta dig, Botolf», afbröt Thorgerd häftigt. »Du håller lyktan i för stark lutning.»

»Betyder ingenting.»

»Jo, oljan kan rinna ut och då har du svårt att hitta uppför trappan igen.»

Då nu fångvaktaren också märkte det hånleende, som spelade kring Thorgerds läppar, fann han att han var utsatt för drift. Han tog för den skull på sig en förgrymmad min, slog ett väldigt slag på det långa svärd, som dinglade vid hans sida och höll på att bringa honom på fall då han gick, och röt med sin gröfsta stämma:

»Det angår dig ej hur jag håller min lykta! Den har jag burit i snart tio år och aldrig förut spillt bort en droppe olja. Men, jag märker tydligt att du endast vill vinna uppskof. Detta skall likväl ej lyckas. Svara mig nu hur du tänker göra. Vill du blifva fri eller stanna qvar här?»

Thorgerd ämnade just svara, då fängelsehålan i en hast upplystes af ett klart sken.

»Hvad vill detta säga?» skrek Thorgerd och hoppade till.

»Eld, eld!» ropade Botolf och betogs af den häftigaste förskräckelse. »Det är tornet som brinner. Vid alla helgon, — —.»

Han fullbordade ej sin mening utan störtade mot dörren. Det långa svärdet spelade honom likväl här samma spratt som det gjort ett par gånger förut, men nu ett mycket svårare. Det slant nemligen in mellan hans ben och följden deraf blef den, att han störtade framstupa, och som fängelsehålan ej var nog bred, slog han pannan så våldsamt i väggen, att han genast svimmade af.

Thorgerd fattade genast ett djerft beslut. Sedan han krängt af fångvaktaren hans fotsida kappa och med det eldstål, som han påträffade i en af hans fickor, ånyo tändt lyktan, som slocknat då Botolf föll, spände han till yttermera visso det långa svärdet vid sidan och dolde sig så godt han kunde i den vida kappan, hvars krage han drog upp till öronen.

Derpå stängde han dörren och låste den i dubbla slag, hvarefter han försigtigt begaf sig uppför trappan.

Han kom just upp i det fria samtidigt med att stadens borgare och knektarne larmande trängdes om hvarandra.

Ingen gaf akt på honom, och träffade honom någon blick, så halkade den genast förbi, ty ingen kunde se annat än att det var fångvaktaren Botolf.

Vid en af portarne vår det mera trängsel än vid den andra. Här hade nemligen borgarene skockat sig tillsammans för att komma fortast ut. Thorgerd smög

sig längs muren dităt och var snart framme. Väl hajade han till en smula, då han plötsligt bakom sig hörde Erengisles röst, som kallade knektarne till vapen, men den minutliga förskräckelsen upplöste sig i stället i glädje, då han märkte att rivalen tågade ut genom en annan port.

Efter många knuffningar och en massa skällsord från borgarene stod Thorgerd ändteligen utanför borgen. I samma ögonblick han skulle aflägsna sig, hörde han en karl fråga en annan:

»Hvar brinner det?»

Svaret ljöd:

»Det är mäster Sigwards hus och granngården, som blifvit påtända af danskarne.»

Det svartnade för Thorgerds ögon och det var nära att han fallit omkull. Han var just i beredskap att skynda fram till brandstället, då han med ens påminde sig Hartvigs och Offes samtal vid Mariabilden.

»Ha, det är de, som förorsakat olyckan,» mumlade han. »Jag har ingenting att göra der nu. Sannolikt har det lyckats Hartvig att bortföra Daga, och då skall han nog begifva sig till S:t Clara kloster. Jag måste dit, kosta hvad det vill!»

Han hade redan hunnit fram till klosterporten på ungefär tjugu famnar när, då han plötsligt tvärstannade.

Från motsatta sidan hördes svordomar och vapenskrammel, och snart syntes en trupp knektar, förföljde af en ansenlig menniskohop, försedd med facklor.

Vid dess sken upptäckte Thorgerd Hartvig och Offe och emellan dem en dödsblek qvinnogestalt.

»Daga!» skrek han så mycket hans lungor förmådde. »Rädda henne! Rädda henne!»

Han störtade ursinnigt fram, men kom för sent. Knektarne hade redan hunnit innanför porten, hvilken tillslöts efter dem lika ljudlöst och hastigt som den öppnats.

10.

Hur hjeltemodigt mäster Sigward och hans gesäller än kämpade, sågo de snart, att de skulle duka under för öfvermakten. Aldrig förut hade den gamle smeden ångrat någonting så mycket, som att han tillåtit systern och dottren att begifva sig upp till loftet. Hade de varit nere, skulle han måhända kunnat utfinna någon räddning för dem, men nu voro de helt och hållet prisgifna åt fienderne.

Efter en lång och ihärdig kamp återstodo slutligen endast mäster Sigward och Håkan. Båda voro lyckligtvis ännu oskadade. Bakom dem fanns ingången till smedjan. Kunde de väl hinna dit, skulle det ej bli svårt för dem att finna en utgång, genom hvilken de kunde rädda åtminstone sina lif.

De hade också kommit till den slutsatsen, att hvarje försök att rädda Vitta och Daga vore omöjligt. Mäster Sigward hyste också den förtröstan, att åtminstone Dagas lif ej skulle vara hotadt, och detta bidrog äfven till att betydligt lugna honom.

Danskarne trängde emellertid på och de båda smederne måste se sig om efter den enda utvägen de hade till räddning. De utbytte fördenskull en betydelsefull blick och drogo sig derpå, allt under det de skiftade skarpa hugg med danskarne, närmare smedsdörren. Till lycka för dem hade denna återtågsväg helt och hållet undgått danskarnes spanande blickar.

»Vi måste taga dem lefvande!» skrek Hartvig. »Ingen af dem får komma undan!»

Några steg till, och de båda smederne stodo framför den lilla dörren. Danskarne skyndade fram. Den främste störtade till golfvet, träffad af mäster Sigwards pålyxa; den dernäst förlorade högra armen för ett väldigt hugg, utdeladt af Håkan.

Desse två knektars fall hejdade något de öfrige.

Härigenom fingo också mäster Sigward och Håkan tillfälle att komma undan. Under det den först nämnde med venstra handen svingade yxan i vida cirklar öfver sitt hufvud, stötte han med den högra upp den lilla dörr, som ledde in till smedjan, och innan de förbluffade danskarne hunno sansa sig, voro deras båda motsåndare försvunne, som om jorden i ett enda ögonblick öppnat sig under deras fötter.

Offe var nu den förste, som återkom till sig sjelf. Han befallde genast ett par knektar att följa sig och ilade hastigt ut på gatan, för att genskjuta den gamle smeden och hans kamrat. Men äfven här kom han ej långt. Stridsbullret hade nemligen ditlockat först de närmaste grannarne och sedan längre bort boende, ty ryktet om hemgången hos mäster Sigward spred sig som en löpeld öfverallt i staden. Då Offe kom ut på Smedsgatan var den för den skull så fullproppad af menniskor, att han ej kunde komma ur stället. Och när dertill kom, att han rundt omkring sig hörde starka hotelser mot sig och knektarne, fann han för godt att vända tillbaka.

Det hade omsider lyckats danskarne, hvilka under striden ökats till inemot femtio man, af hvilka knappt tio kunde röra sig fritt i trängseln, att slå in dörren till smedjan. De fingo derigenom större svängrum, alldenstund smedjan var ganska vidlyftig.

Vid första blicken dit in uppgaf Hartvig ett glädjerop, ty han upptäckte just i detsamma en stege, nog lång att räcka upp till loftet. Inom några ögonblick stod den på sin plats och en af knektarne klättrade på Hartvigs befallning upp. Han kom dock ej längre än något öfver halfva vägen, förrän en tung yxa kom hvinande genom luften och träffade honom rakt i pannan, så att han med ett anskri störtade baklänges. De öfrige knektarne ryggade några ögonblick tillbaka, men då rusade Hartvig sjelf fram och beträdde stegen under det han med af vrede darrande stämma utropade:

»Ynkryggar, ären I rädde för en gammal qvinna!»

Detta verkade. Efter Hartvig följde två beslut-

samme knektar och, oaktadt lifligt motstånd från Vitta, kommo de slutligen upp på loftet.

När Vitta såg att allt motstånd skulle vara fåfängt, ryckte hon med sig Daga för att sticka sig undan i någon af skräp uppfylld vrå. Men under det de båda qvinnorna flydde undan, snafvade Daga och föll. Hartvig befann sig endast några steg efter henne, och det blef nu ganska lätt för honom att bemäktiga sig den unga flickan.

Medan han derefter bar Daga nedför stegen, förföljde de öfrige knektarne Vitta, som under flykten utöste de gröfsta skällsord mot dem och derigenom uppretade dem ännu mera.

Plötsligt försvann hon helt och hållet för deras blickar och det var omöjligt att finna henne. Ett hål mellan ett par sparrar gjorde det slutligen klart för dem att den oförskräckta qvinnan lyckats praktisera sig ut på taket.

Så var äfven förhållandet. Vig som Vitta var, kom hon snart ut genom hålet, och sedan blef det henne en lätt sak att komma utför taket. Just som den siste knekten lemnade loftet och i vrede öfver att Vitta undgått honom, slungade en af de brinnande facklor, som räcktes upp till honom, in i en hög af halm, stod Vitta på bakgården och skyndade på för danskarne obekanta vägar ut till samma bakgata, der brodren och Håkan ändteligen hamnat.

Länge dröjde det icke, förrän en tjock rök förkunnade att elden hade fått tillräcklig näring. Denna upptäckt ökade den redan förbittrade mängdens raseri.

»De hafva satt eld på huset. Ned med mordbrännarne! Död åt kung Kristians hejdukar!» skreks det öfverallt på gatan, under det mängden ursinnigt trängde på för att komma in i boningshuset och smedjan och taga en blodig hämnd på sine förtryckare.

Hartvig hade i förstone befallt Offe att söka hålla stånd, men när denne, vid det lågorna slogo ut genom taket och upplyste hela nejden, såg att folket var beväpnadt, vågade han ej stanna qvar längre.

Under det danskarne, af hvilka en del redan kommit i handgemäng med det slutligen i smedjan inträngande folket, svärmade omkring på gården, anträffade de ändteligen den väg, på hvilken mäster Sigward, Håkan och till sist Vitta hade flytt undan. De dröjde ej länge att begagna sig af densamma, aldra helst som hettan från de brinnande husen blef så stark, att ingen längre kunde uthärda att vistas på gården. Granngården, der trollen huserade och nu fingo vederbörligen stekas, var nemligen sammanbyggd med mäster Sigwards boningshus och fattade just nu eld.

Efter de flyende danskarne följde den uppretade menigheten, hvars hela diktan och traktan gick ut på att befria Daga. Men Hartvig hade vunnit ett allt för stort försprång och af det föregående veta vi att han lyckades komma in i klostret med sitt rof.

Medan folkhopen larmade utanför klosterporten och försökte slå in den, anlände Narve Jenssen i spetsen för en stark knekthop till platsen. Det var då Thorgerd, som uppmanade folket att skingra sig, emedan allt motstånd skulle vara fåfängt. Menigheten lydde, och då Narve ändteligen hann fram, påträffade han endast några mindre hopar, hvilka under fullkomlig tystnad betraktade S:t Clara klosters gamla murar.

Narve, som i otid ej ville utgjuta stadsinnevånarnes blod, befallde dem att i fred återvända till sina boningar. De lydde, och lugnet blef småningom återställdt i staden.

Men från Smedsgatan nedanför de till grunden nedbrunna husen, lade vid minattstid en båt ut på Göta elf. I farkosten befunno sig fyra personer, nemligen mäster Sigward, Thorgerd, Håkan och Vitta. Thorgerd och Håkan skötte årorna och Sigward styret. Då båten med rask fart ilade uppåt elfven och den sista skymten af de ännu svagt brinnande husen försvunno, utbrast mäster Sigward, i det en tung suck arbetade sig fram ur hans bröst:

»Der ligger nu ett lyckligt hem i aska. Men det oroar mig ej så mycket, ty om Gud förlänar mig helsan, så skall jag bygga upp det igen då friden återkommer

till våra bygder. Måtte blott den heliga jungfrun och helgonen beskydda min stackars dotter.»

Thorgerds enda och stumma svar härpå var den varma tår, som föll ned på åran. Men ingen såg den, ej heller märktes hans vekhet på rodden, ty han höll stadigt jemna tag med Håkan.

När flyktingarne i den svaga gryningen ändteligen lade i land nedanför Tunge kyrka, anropades de af ett par ditkommande ryttare. De sade genast sina namn och hemvist samt berättade sedan hvad som händt i Lödöse. Stor blef derför också deras glädje, när de erforo, att de kommit till Thord Bondes här, ty nu kunde de hoppas att snart nå sitt mål, Dagas befrielse.

11.

Den natt, som nu följde, var regnig och blåsig. De täta skurarne genomblötte hastigt både folk och hästar, så att de sågo ut som om de legat timtals i sjön. Men väder och vind, huru våldsamma de än måtte vara, bekymrade ej den eldige, stridslystne och oförvägne marsk Thord Karlsson Bonde. Det troligaste är att han, som lefde i denna på svek så rika tid, anat ett förräderi och derför ville afhugga dess knutar innan dessa hunnit blifva för starka; det säkra deremot är, att han, trots sin kunglige frändes befallning, ej nämnde ett enda ord om detta sitt brådstörtade tåg till Thure Thuresson Bjelke.

Vid midnattstid bröt marsken hastigt upp från Tunge kyrka och red utan rast »som en stormvind» rakt på Lödöse. Raske gossar hade han under sitt befäl och det var icke första gången som han i spetsen för dem intog de fästen, kung Kristian anlagt för att trygga sitt välde i Vestergötland.

Bland dem, som redo i spetsen för tåget, finna vi våra tre vänner, mäster Sigward, som, trots sin ålder än-

dock satt ganska stadigt till häst, Thorgerd och Håkan. De höllo sig några alnar framför marsken, ty de hade genast vid sin ankomst till Tunge erbjudit sig att vara vägvisare, något som Thord Bonde naturligtvis ej afslog, då han fått kunskap om hur illa det gått dem natten förut i staden.

Förutom Botolfs långa svärd hade Thorgerd ännu hans vida kappa på sig. Den var gjord af tjockt och varmt tyg och dertill så stor, att den betydligt skyddade honom både för kölden och regnet.

För att mera ostörda kunna föra samtalet, höllo sig mäster Sigward, som red i midten, och hans båda gesäller, så nära hvarandra som hästarne kunde komma. Detta hade äfven den fördelen att de kände mindre af regnet och den nästan orkanlika stormen.

»Ett ypperligt väder för en öfverrumpling,» utbrast slutligen mäster Sigward.

»Jo, det tror jag det,» menade Håkan. »Bättre kan aldrig väljas.»

»Nej, säkerligen icke,» inföll Thorgerd. »Danskarne skola aldrig få i sina skallar, att de hafva att vänta ett öfverfall, äfven om någon underrättade dem derom. De ligga nu som bäst och snarka i sin ljufva slummer och drömma aldra minst om rör och pålyxor.»

Ridten fortsattes nu en stund under tystnad. Denna bröts af mäster Sigward, som vände sig till Thorgerd med dessa ord:

»Ditt försök att bakvägen inträngа i klostret är nog bra djerft.»

»Visst icke, fader Sigward.»

»Men, är du riktigt säker på, att du känner till den der hemliga gången?» sporde Håkan.

»Lika säker som jag känner till Smedsgatan i hela dess längd. Det är ju ej mera än en månad sedan jag blef kallad af abedissan Antonia för att laga den lilla portens lås, som gått sönder. Jag har förut hört så många berättelser om denna gång, som nunnorna pläga begagna sig af när de hafva hemliga sammankomster

med sine älskare utanför stadsmuren, ty innanför densamma finnes ju ingen plats, der de kunna vara ostörda, att ni må tro att jag hade skarpa ögon med mig allt ifrån början af gången och till dess den slutade vid den lilla dörren.»

»Hvar tager den sin början?» sporde mäster Sigward hastigt.

»I klosterkyrkan.»

»Bra, der hafva vi godt svängrum, ifall vi skulle möta motstånd,» inföll Håkan.

»Motstånd,» eftersade Thorgerd, »motstånd af nunnorna?»

»Nej, jag menar om Hartvig tilläfventyrs skulle befinna sig der med några knektar.»

Håkan kunde ej för mörkret se den blekhet, som vid dessa hans ord bredde sig öfver Thorgerds anlete. Han fortfor derför:

»Det är nästan säkert att borghöfdingens son — —.»

»Honom bry vi oss nu icke om,» afbröt mäster Sigward, som anade att detta språk skulle göra ett obehagligt intryck på Thorgerd. »Låtom oss heldre rådgöra om huru vi skola förhålla oss vid öfverfallet. Det blir, vid alla helgon, icke någon lätt sak att lura sig in, rätt så det gäller bakvägen.»

»Det åtager jag mig att göra,» svarade Thorgerd, »och ni skall sjelf få se, att det ej blifver så svårt, som ni anar.»

»Kanske,» tänkte Håkan för sig sjelf, »men lyckas du häri, så är du lika god som en trollkarl.» Högt sade han: »Thorgerd är slug och vaksam, och för en sådan bör det ej vara någon hemlighet.»

»Det beror på om vi kunna lita på de tio män, som herr Thord lofvat oss. Kunna de bara hålla munnen och lyda i allt hvad jag säger, så skola vi snart öppna norra porten för marsken och hans män.»

Ju närmare den lilla hären kom Lödöse, desto större försigtighet måste den iakttaga, isynnerhet som en svag strimma af dagen började att gry. Marsken påskyndade

icke desto mindre tåget, och snart stannade han i en liten skogsdunge några hundra alnar från klostrets bakport.

Krypande på händer och fötter närmade sig våra vänner på omvägar den lilla bakporten. Snart hade de uppnått klostermuren, som var en del af stadens vallar, och smögo sig, tätt tryckta intill densamma, fram till porten.

Just som Thorgerd kom fram till porten hördes ljudet af en klocka inifrån klostret.

»Det ringer nu till morgonbön,» tänkte han. »Detta tillfälle får ej lemnas obegagnadt.»

Han började derefter att af alla krafter bulta på porten. Länge fick han bulta förgäfves, och han var nära att gifva allt förloradt, då ett karlhufvud stack ut genom en glugg ett godt stycke ofvanför porten och sporde vresigt:

»Hvem är det som så tidigt stör de fromma systrarnas morgonandakt?»

»Ack, min vän,» svarade Thorgerd och antog en ömklig ton under det han skakade på sig som en våt hund. »Jag är en af biskopens i Skara tjenare och har angelägna bud till Narve Jenssen. Biskopen befallde mig strängeligen att lemna dem före solens uppgång. Jag har ridit hela natten och ett stycke härifrån störtade min häst. Just då jag hörde morgonklockan ringa till bön, tänkte jag att jag skulle kunna slippa in denna väg för att också få bedja till den heliga jungfrun och tacka henne och helgonen derför att de i natt så underligt räddat mig ur alla faror, som — —.»

»Hvilka faror?» afbröt rösten ifrån gluggen med en viss nyfikenhet.

»Ur fiendens händer, min vän. Jag fryser och är genomvåt. Släpp mig derför in, så skall du få höra mycket mera.»

Hufvudet försvann genast ur gluggen och det dröjde en god stund innan tunga steg förnummos i gången.

»Han har lupit i fällan,» hviskade Thorgerd, sedan han samlat sine män omkring sig. »Nu beror det på, om vi kunna vara raska och — —.»

En nyckel, som inifrån sattes i låset, gjorde att Thorgerd afbröt sin mening. Den lilla porten, genom hvilken en ordinär mansperson knappt kunde gå rak, öppnades sakta och ett lurfvigt karlhufvud tittade ut, under det samma röst, som förut hörts i gluggen, utbrast:

»Skynda dig; det är ju ett sådant oväder, att — —.»

Innan han fick tala till slut hade Thorgerds hårda knytnäfve nedfallit på hans hjessa, så att han störtade baklänges in i gången.

»Fort in nu,» kommenderade Thorgerd, »och ni fader Sigward, tänd genast på lyktan!»

Sedan en af knektarne derefter skickats tillbaka, att för marsken förkunna att äfventyret lyckats, skyndade Thorgerd och hans följeslagare så hastigt de kunde framåt gången.

Det djerfva äfventyret hade haft en öfver all förväntan god början, men det var derför icke sagdt, att slutet skulle blifva detsamma.

Detta sade också Thorgerd till sine män, sedan han uppmanat dem att förhålla sig tysta och sluta sig så tätt intill hvarandra som möjligt.

Den godtrogne portvakten släpades in i en sidogång och bands der så säkert, att han omöjligt kunde göra sig fri utan hjelp.

12.

Redan långt före de ödesdigra händelserna i Lödöse hade Narves son öfverenskommit med abedissan Antonia att hon i sin vård skulle emottaga mäster Sigwards sköna dotter ifall det lyckades honom (Hartvig) att bortföra henne. Abedissan Antonia var icke särdeles noggrann om de medel, hon använde, isynnerhet när man, såsom Hartvig, lofvade henne riklig ersättning i penningar eller andra dyrbarheter.

När derför Hartvig anlände till klostret med sitt byte, mottog abedissan genast den unga flickan och förde henne, trots hennes böner och tårar, till en af de celler, som novicerna plägade begagna, men som nu händelsevis var utan innevånarinna.

»Blif nu stilla och undergifven här, mitt barn,» förmanade abedissan Antonia och försökte att antaga en så moderlig ton som möjligt. »Gör du något motstånd, så blir du strängt bestraffad.»

»Fromma fru, låt mig komma härifrån, annars qväfs jag i den tunga luften,» bad den vackra flickan under det hon lyfte sina tårade blickar upp mot abedissan.

»Åh, så fort går det väl icke att qväfvas,» svarade Antonia skrattande. »Många hundra unga flickor, om äfven icke så vackra,» fortsatte hon med lägre stämma, »hafva här tillbragt månader och år utan att de derför tagit döden på sig. Om du är sömnig, så lägg dig till hvila der på tagelmadrassen, man sofver lika godt der som i den finaste säng, och så är det Gudi mera behagligt att man späker sin lekamen. God natt, min dotter, glöm ej att läsa dina böner innan du somnar, så att ej den heliga jungfrun blifver förtörnad på dig.»

Efter dessa honungsöta ord smällde abedissan hårdt igen celldörren, lyssnade några ögonblick utanför och gick derefter sina färde, under det hon mumlade för sig sjelf:

»Han lofvade mig en riklig ersättning, och han håller nog ord. Härifrån töres hvarken hennes fader eller den tillämnade maken taga henne, ty då drabbar dem himmelens förbannelse, uttalad af den heliga kyrkan. Ack,» fortfor hon och hånlog ej olik en furie, »det är ändock en skön sak, att så lätt kunna hålla folket i tygeln. Mängden lyder oss blindt och om vi ville sätta våra fötter på dess nacke och krossa den, skulle den tro, att den vunne himmelens salighet derigenom. Denna tro skänker oss makt, och jag skall åtminstone begagna mig af densamma när det gäller denna unga flicka.»

Efter denna fromma monolog begaf sig abedissan till sitt rum, der Hartvig och Offe ännu väntade henne.

När de båda vännerne på morgonsidan skiljdes åt vid slottets port, sade Hartvig:

»Du har varit mig en god hjelp, och jag skall nog veta belöna den. Min faders ord gälla mycket hos kung Kristian och jag skall redan i morgon bedja honom förorda dig till någon lönande syssla.»

Offe besvarade ej Hartvigs ord, han endast tryckte vännens hand med en värme, som tydligt ådagalade att löftet gladde honom, och försvann derefter genom de trånga och krokiga gatorna, der allt nu var öde och tyst.

Då abedissan Antonia väl stängt dörren, sjönk Daga ned på den hårda tagelmadrassen och nu som först lättades hennes beklämda bröst af ymniga tårar.

Hon gjorde så, som Antonia sagt henne. Hon bad till den heliga jungfrun, men hennes böner lydde på befrielse. Sömnen tog slutligen öfverhanden och med Thorgerds och fadrens namn på sina läppar insluмrade hon.

Ehuru den cell, i hvilken Daga blifvit innesluten, låg mot öster, kunde ändock ingen vänlig solstråle leta sig väg dit in. Der var lika dystert som det onaturliga och ljusskygga klosterlifvet sjelft.

Den unga flickan spratt yrvaken upp vid det att dörren häftigt rycktes upp och en medelålders nunna med ett frånstötande yttre trädde in.

»Jag är befalld att hafva dig under min vård,» sade hon med en korplik stämma. »Se här,» fortfor hon derpå och räckte fram ett stenfat med iskallt vatten, »tvätta dig nu först och sedan skola vi infinna oss i morgonbönen.»

Här hjelpte nu inga böner. Qvinnan var obeveklig, och när Daga såg att hon ej kunde uppmjuka hennes hårda sinne, följde hon med.

Och nu blef hon vittne till alla dessa tomma och prålande ceremonier, om hvilka hon hört Thorgerd berätta. Men hennes hjerta rördes ej det minsta dervid.

Det var kallt som is. Förbittrad betraktade henne den hårda qvinnan som fört henne dit, och svor inom sig sjelf, att hon nog skulle böja hennes styfva sinne.

Under dagens lopp kom Hartvig ett par gånger till klostret, men Daga förskonades lyckligtvis från att se och tala med honom. Abedissan Antonia hade nemligen förespeglat honom att han gjorde klokast i att vänta några dagar, på det att den första sorgen måtte hinna att lägga sig. Derefter skulle hon nog ej vara så omöjlig, menade den listiga qvinnan.

I skymningen kom Dagas så kallade vårdarinna in i cellen och tog utan krus plats bredvid henne på tagelmadrassen. En lätt rysning genomfor den unga flickans smärta gestalt, då hon kände »vårdarinnans» nattsvarta ögon fästade på sig.

»Jag ser att du är rädd för mig,» utbrast slutligen nunnan, »men det skall du ej vara, ty jag, liksom alla här i klostret, vill ditt väl.»

Efter denna nödtvungna harang ämnade nunnan fatta Dagas hand, men den unga flickan drog den hastigt tillbaka, under det hon med knappt hörbar stämma hviskade:

»Nej, jag är icke rädd för er.»

»Hvarför drager du då bort din hand?»

»Er hand är så kall,» och när Daga uttalade dessa ord, flyttade hon sig ett stycke afsides från nunnan. Men denna följde envist efter och sade med en röst, som hon försökte att göra så smeksam som möjligt:

»Hvarför står du emot din jordiska lycka, mitt barn?»

Vid denna fråga såg Daga med sina stora uttrycksfulla ögon på nunnan. Derpå sade hon:

»Jag står icke emot den. Det är tvärtom andra, som vilja beröfva mig den.»

Nunnan syntes för några ögonblick en smula flat öfver det frimodiga svaret, men hon sansade sig snart och fortfor:

»Jag vet hvem du syftar på, men honom kan du aldrig få.»

Daga spratt till. Hennes bröst häfde sig våldsamt då hon med knappt hörbar röst frågade:

»Hvarför kan jag ej få honom?»

Nunnan lutade hufvudet för några ögonblick i ena handen. När hon derefter uppreste detsamma, brann en fanatisk och förtärande eld i de blickar, hon fästade på den unga flickan.

»Derför att det är den heliga jungfruns vilja, att du äktar Hartvig, Narve Jenssens son,» svarade hon. »Guds moder uppenbarade sig i natt för abedissan Antonia, som ofta brukar hafva besök af den heliga jungfrun. Hon sade då, att i de himmelskes råd blifvit beslutadt, att du skall äkta Hartvig Narvessen.»

Det var med blickar, i hvilka den största förskräckelse lästes, som Daga afhörde detta tal. Hon återkom dock snart till sig sjelf och sporde:

»Men, om jag ej vill äkta Hartvig Narvessen?»

Vid denna fråga reste sig nunnan hotande och sade, i det hon sträckte upp högra handen:

»Då kommer du aldrig lefvande ur detta kloster!»

Ett anskri bröt fram öfver Dagas läppar och hon föll medvetslös ned på golfvet.

»Ja, ligg der till dess du vaknar af dig sjelf,» hånade den fanatiska nunnan. »Ännu en gång torde du få höra af mig.»

13.

Några minuter efter, sedan aftonbönen var slutad, ringde det vid porten åt klostergatan. Det ringde till och med tre gånger så hårdt, att det väckte den late portvakten, som halfslumrande satt i en vrå af portvaktrummet.

»Hvem kan det vara, som nu missunnar oss vår ro,» utbrast han förargad och gnuggade sig i ögonen.

»Vi portvaktare hafva väl det mest ansträngande arbete man kan tänka sig. Bittida och sent skall man vara till tjenst för — — seså, nu drar det i strängen igen — —! Vänta till dess jag får tag i nyckeln,» skrek han med en stämma som liknade åskans dån. »Jaså, det är ni, stränge herre,» fortfor han, sedan han kastat en »titt ut» i luckan. »Jag skall genast öppna.»

»Har abedissan gått till hvila ännu?» sporde Hartvig, ty det var han, som anlände så sent på besök till klostret.

»Det tror jag icke,» svarade portvakten, som nu blef riktigt vaken, »men jag skall höra efter.»

Det dröjde en god stund innan han kom tillbaka med svaret att abedissan väntade honom i sitt enskilda rum.

Sedan Hartvig kastat ett litet guldmynt åt den slafviskt bugande portvakten, skyndade han till abedissans rum.

»Heliga jungfru, hvad ni ser upprörd ut,» ropade hon, när Hartvig trädde inom dörren. »Är det någon oroande underrättelse om svenske kungens — —?»

»Nej, nej,» afbröt Hartvig. »Nej, nej! Något som är mycket värre.»

»Heliga Guds moder, hvad kan det vara? Er fader är kanske — —?»

»Frisk och sund som vanligt,» afbröt Hartvig ånyo. »Men, hör på, fromma abedissa, så skall ni få höra.»

Sedan abedissan Antonia tagit plats i bönstolen och Hartvig på en pall vid hennes fötter, började han:

»I veten att Erengisle tagit Dagas trolofvade, Thorgerd, till fånga?»

»Ja.»

»Och inneslutit honom i ett af de djupaste fängelserna i borgen?»

»Äfven detta hafven I berättat mig.»

»Nåväl! Han har flytt derifrån,» utbrast Hartvig och slog med fötterna så våldsamt i golfvet att det syntes märken efter dem.

»Det är ej möjligt,» pustade abedissan med återhållen andedrägt.

»Jo, det är sanning. I skymningen skulle min fader och jag besöka honom, för att se om han ännu lefde. Vi sökte länge och väl efter fångvaktaren Botolf, men kunde ej träffa honom. Anande att någon olycka skett, togo vi ett par handfaste knektar med oss. När vi kommo utanför fängelsedörren hörde vi ett qvidande läte der innanför. Det var Botolf, som var innestängd. Dörren måste sprängas upp och då berättade fångvaktaren att Thorgerd flytt i går natt. Vi läto genast söka igenom hela staden, men hvarken han eller Dagas fader stodo att finna. Endast den upplysningen erhöllo vi af en fattig fiskare vid Smedsgatan, att han vid midnatt sett en båt, i hvilken han trott sig igenkänna mäster Sigward, styra elfven uppför. Säg mig nu hvad som är att göra,» slutade den unge mannen och torkade svetten ur pannan.

En djefvulsk tanke genomfor vid denna fråga abedissans hufvud. Hon lutade sig ned mot Hartvig så att hennes läppar vidrörde hans ena öra, och hviskade:

»Det enda är att edert bröllop firas i natt.»

Hartvig sprang upp och betraktade abedissan med stirrande blickar.

»Hur kan det låta sig göra?» sporde han slutligen med knappt hörbar stämma.

»För den heliga kyrkan finnes ingen omöjlighet,» svarade abedissan Antonia. »Blif qvar här ända tills jag låter kalla er.»

Utan att invänta Hartvigs svar lemnade hon rummet.

14.

Finnes det väl här i verlden något mera tröstlöst än en olycklig kärlek? Näppeligen. Allt synes så mörkt, så tungt och så glädjelöst. Hvad har denna olyckliga menniska för, att hon blifvit född? Den frågan ställer nog mången till sig sjelf i dessa qvalens bittra stunder. Och så gjorde äfven Hartvig. Sömnen flydde från hans

läger och matlusten förlorade han äfven. Samma dag kort före abedissans och Hartvigs här ofvan skildrade samtal inträdde han i klostret och begärde att få tala med Antonia. Denna illistiga och baksluga qvinna sammanträffade genast med honom.

»Ni vet, fromma abedissa, att jag ända till vansinne älskar Daga. Hur skall jag bära mig åt? Jag är alldeles öfvergifven».

Efter en stunds betänkande svarade hon:

»Viljen I lyda mitt råd?»

»Ja, det är ju derför jag kommit hit och begärt det.»

»Nåväl, hör då noga på. Begif er genast till den cell, som Daga — —.»

»Men, om jag ej slipper in,» afbröt Hartvig och aftorkade den svettdrypande pannan.

»Åh, det skall jag nog svara för,» menade abedissan Antonia under det ett grymt leende spelade kring hennes läppar. »Om I viljen, skall jag sjelf understödja edra bemödanden.»

»Ej förr, än jag låter kalla eder,» inföll Hartvig. »Låtom oss genast gå. Men, kunna vi lita på den, som vaktar henne?»

Det förra grymma och djefvulska leendet spelade åter kring abedissan Antonias läppar, då hon svarade:

»Lita på henne! Det var också en fråga. Vi kunna ej bättre lita på oss sjelfva. Kom nu!»

När den unga flickan efter en stund kom till sans igen var hon ensam. En suck af lättnad undslapp hennes bröst då hon ej såg till sin plågoande. Hennes nattsvarta ögon, i hvilka fanatismen ohöljd lyste, hade skrämt Daga. Hvad hade hon att vänta af denna qvinna?

»Heliga Guds moder,» utbrast den unga flickan under det hon fromt knäppte händerne öfver bröstet, »bevara mig och Thorgerd. Du är mäktig och har människornas öde i dina händer. Länka Thorgerds och mitt så, att lyckan måtte följa oss. Jag beder dig af innersta

hjerta derom,» fortfor Daga, under det ymniga tårar strömmade från hennes ögon. »Och jag beder dig äfven att beskydda mig mot alla de onda anslag, som här förehafvas mot mig. O, min fader, och du, älskade Thorgerd, hvar ären I nu? Heliga jungfru, beskydda äfven dem!»

De häftiga sinnesrörelserna gjorde, att den unga flickan ännu en gång föll i vanmakt och hon vaknade ej upp ur densamma, förrän en hård knackning på dörren gjorde att hon kom till sig igen.

Då knackningen förnyades, smög sig Daga fram till dörren och hviskade:

»Hvem är det?»

Det dröjde några minuter innan denna fråga besvarades. Slutligen hördes en len qvinnoröst:

»Öppna, mitt barn.»

Det var abedissan Antonia, som gaf denna uppmaning.

Daga tvekade. Hon sporde derför ännu en gång:

»Hvem är det?»

»Oroa dig ej, mitt barn, utan öppna. Ingen fara hotar dig,» blef svaret.

»Jag vill veta hvem det är, annars öppnar jag icke,» svarade den unga flickan med bestämd röst.

»Jaså,» utbrast qvinnostämman utanför dörren, »du vill ej godvilligt. Nå, då vet jag ett sätt att tvinga dig.»

Dessa ord verkade. Daga öppnade och Hartvig trädde in i hennes cell.

»Gå, gå!» ropade den unga flickan, då hon varseblef borghöfdingens son, och den ångest, hon kände, afspeglade sig tydligt i hennes drag.

»Åh, det är väl ej så farligt,» menade Hartvig under det han stängde dörren. »Jag har något att tala med dig om.»

Det dröjde en god stund, innan Hartvig kom sig till att fortsätta. Ändteligen yttrade han:

»Du står emot din lycka. Kan du ej förstå, att

du, såsom min hustru, kommer till ära och anseende och att — —.»

»Ära och lycka! Hvad är det du pratar derom? Min ära och min lycka bestå uti att jag får den, jag älskar. Hvem vet också om ej ditt välde här snart är slut.»

»Förräderska!» skrek Hartvig. »Vet du ej hvad detta kommer att kosta dig?»

»Nej, det vet jag icke,» svarade Daga lugnt.

»Förlusten af lifvet.»

»Jag har ingen glädje af att lefva, om jag ej får ega den, jag håller kär.»

»Hör på, Daga,» utbrast Hartvig, sedan vreden något lagt sig, »nu förelägger jag dig de sista vilkoren. Antingen skall du godvilligt blifva min hustru, eller också måste jag använda våld för att tvinga dig.»

Dagas bröst häfde sig våldsamt och en konvulsivisk skakning genomfor hennes kropp, då hon tänkte på att hon stod ensam och värnlös gent emot Hartvig.

»Thorgerd, Thorgerd!» ropade hon ångestfullt, »kom till min hjelp!»

»Ha, ha, ha!» skrattade Hartvig hånfullt. »Du kallar på honom, som ej vidare kan hjelpa dig. Du är nu i mitt våld och kommer aldrig utom dessa klostermurar, förrän du bifaller min önskan.»

De förfärliga qval, i hvilka den unga flickan var försatt, gjorde att hon knäföll framför Hartvig, sträckte sina händer emot honom och bad:

»För himmelens skull, var barmhertig! I kunnen ej annars vänta någon barmhertighet efter detta lifvet.»

»Barmhertig! Det är du, som skall vara det emot mig, då du nu hört hur mycket jag älskar dig. Bringa mig ej till förtviflan.»

Med dessa ord skyndade han fram för att sluta Daga till sitt bröst. Den unga flickan störtade blixtsnabbt upp från sin knäböjande ställning, och då Hartvig kom på ett par steg nära, gaf hon honom en så häftig knuff i bröstet, att han raglade mot ena väggen.

Detta motstånd förbryllade till en början Hartvig,

och det dröjde några minuter innan han kom sig för att taga nästa steg. Det var harmen öfver, att på detta sätt blifva afspisad af en ung qvinna, som gjorde honom både flat och ännu mera ursinnig.

»Du *måste* blifva min,» röt han derför och beredde sig på att gå handgripligt tillväga mot Daga. För henne syntes ej vidare någon utsigt att kunna reda sig. Våldet skulle kanske segra.

Men, just i detta så ödesdigra ögonblick hördes en våldsam bultning på dörren. Förbryllad öfver de sig på hvarandra hopande händelserna, skyndade Hartvig att öppna och möttes af detta utrop:

»Herr Narve vill tala med eder!»

Efter en ilsken och oförsonlig blick på Daga störtade Hartvig ut och slog dörren häftigt i lås efter sig. Så snart han blef ledig, ilade han tillbaka till klostret i det ärende, som i föregående kapitel är omtaladt.

15.

»Nej, nu står jag icke ut med att vänta längre,» utbrast den unge mannen, då han väntat många timmar på abedissan Antonias återkomst. »Jag ser redan en strimma af dagen och ännu har hon ej vändt tillbaka.»

En liten dörr i en af väggarne öppnades i detsamma och Antonia inträdde, bärande en grof gesälldrägt på ena armen.

»Hvad är det der?» sporde Hartvig förundrad.

»Eder brudgumskostym,» svarade abedissan leende.

»Jag förstår icke.»

»Hör mig bara så skolen I nog begripa mig. Jag har nu en lång tid försökt att öfvertala Daga att glömma sin gesäll, men en så hårdnackad qvinna har jag aldrig förut varit ute för. Hon sade mig rent ut att jag heldre

skulle få pina henne till döds. »Men,» fortfor abedissan hånfullt, »jag har hittat på ett sätt att göra henne till er hustru utan att hon anar listen. Afbryt nu ej mitt tal, utan låt mig fortsätta. I tagen den der gesälldrägten på eder, svärtar så edert ansigte med kol, som finnes der i spiseln och om en stund sker vigseln här i kyrkan. Sedan tillhör det kyrkan ensamt att upplösa äktenskapet. Ären i redo?»

»Men, om hon skulle ana bedrägeriet?» sporde Hartvig tvekande.

»Jag har nog sörjt för att så ej skall ske,» svarade den listiga qvinnan, »och som I hafven samma växt som den der Thorgerd, så måste det lyckas. Kläden eder nu genast.»

Nu var Hartvigs tvekan helt och hållet försvunnen. Begäret att ega den qvinna, för hvilken han så länge brunnit, dref alla hans betänkligheter på flykten.

I den lilla klosterkyrkan rådde ett halfdunkel, isynnerhet framme vid altaret, kring kvilket alla nunnorna stodo uppställda, orörliga som stenbilder.

Hartvig var redan på sin plats och hans hjerta bultade våldsamt då han såg Daga nära nog släpas fram af abedissan.

»Lyft upp dina ögon, mitt barn, och se din brudgum,» yttrade Antonia då hon kom fram till altaret.

Daga gjorde så och ett anskri kom öfver hennes läppar. Hon såg ju, fastän otydligt, den älskade Thorgerd framför sig och hon ville springa rakt i hans famn, men abedissan, som fruktade att allt då skulle bli röjdt, höll henne tillbaka med dessa ord:

»Stilla din längtan ännu en stund, mitt barn. Så snart han inför Gud och dessa hans tjenarinnor har blifvit din make, må det förunnas dig att hvila i hans famn.»

»Hur skall jag nog kunna tacka er,» utbrast den unga, om verldens list oerfarna, flickan i det hon fattade Antonias hand och kysste den.

Denna förhärdade qvinna kände måhända i dessa ögon-

blick ett samvetsqvalens styng i sitt hjerta, ty hon drog hastigt handen undan och gaf ett tyst tecken till att ceremonien skulle begynna.

16.

Man hade redan hunnit till det afgörande ögonblicket då den unga flickan inför Gud och menniskor skulle lofva att blifva en huld och trogen maka åt den man, vid hvilkens sida hon stod. Ett buller vid den lilla dörren, som förde ned till den lilla baktrappan, afbröt ceremonien för några ögonblick. Sedan abedissan Antonia sjelf öfvertygat sig om att ingen fara var på färde, befallde hon att ceremonien skulle fortsättas.

En besynnerlig känsla hade emellertid bemäktigat sig Daga. Hvarför skulle vigseln försiggå i ett halfmörkt rum? Denna naturliga fråga gjorde hon sig nu. Hon ämnade just spörja abedissan derom, när denna grep henne våldsamt i armen och hväste fram dessa ord:

»Du har nu gått så långt, att det är för sent att vända om. Foga dig efter omständigheterna.»

I dessa ögonblick förstod Daga allt, och ett hjertslitande anskri bröt våldsamt fram öfver hennes läppar. Detta anskri besvarades af ett så väldigt slag från väggen, att den lilla dörren till baktrappan föll i spillror.

Skenet från de instormande knektarnes facklor upplyste ögonblickligen klosterkyrkan. Abedissan, nunnorna och Hartvig sprungo om hvarandra för att komma ut, men, såsom det vanligtvis plägar ske under villervalla, så skedde det äfven här. De hindrade hvarandra så pass lång tid som åtgick för knektarne att besätta utgången.

Då abedissan märkte att hennes knep misslyckats, fattade hon ett krusifix och trädde fram mot Thorgerd.

»Hvi oskärar du med dine råe knektar denna heliga boning,» sade hon vredgad. »Vik hädan!»

»Åhå,» inföll nu mäster Sigward, som under tiden tagit hand om Daga, »det är väl icke så farligt heller. Jag återfordrar bara min dotter och henne har jag här. Öfver eder andra får marsken Thord Karlsson Bonde döma när han om en stund kommer hit.»

Vid detta namn bleknade abedissan och skulle hafva fallit om ej ett par af nunnorna hållit henne uppe.

»Thord Karlsson Bonde,» mumlade nunnorna och smögo sig intill hvarandra, ty den stränge marsken plägade ej lägga fingrarne emellan, när det gällde att bestraffa de andliges missbruk.

»Thord Karlsson Bonde,» mumlade också Hartvig der han skamflat öfver den falska drägt han bar, stuckit sig undan i en vrå vid altaret. »Om jag bara vore borta härifrån, skulle jag i vederlag gifva alla mina egodelar.»

Då knektarne derefter letade igenom klosterkyrkan hittade de borgherrens son i en föga tilltalande hopkrupen ställning. Sådan han var, måste han nu fram i det klara fackelskenet och aldrig har väl någon blifvit utsatt för så mycket spott och hån, som Hartvig nu blef. Förgäfves rasade han än mot knektarne och än mot abedissan, som genom sitt dumma påhitt ådragit honom all denna smälek.

»Åh,» utbrast Thorgerd och slöt innerligt Daga i sin famn, »påhittet hade nog ej varit så dumt om bedrägeriet lyckats. Bind honom så att han ej kommer undan, och sedan ned till norra porten.»

Vakten der var snart öfverrumplad och länge dröjde det icke, förrän Thord Bondes män hade spridt sig öfver hela staden, hvars besättning blef så fullständigt öfverrumplad, att den ej ens kunde lyfta ett finger till motstånd.

Narve Jenssen hade sofvit oroligt hela natten. Han drömde om hur tjufvar ville stjäla bort hans dyrbara skrin och oupphörligt kände han efter om det låg qvar under hufvudgärden. Då han väl öfvertygat sig derom, slumrade han ånyo till, för att en stund derefter förnya samma manöver.

Till slut blefvo drömmarne honom likväl för olidliga. Han reste sig upp och ropade på sin gamle trotjenare,

som alltid hade sin sängplats i ett litet kabinett bredvid hans sofrum.

Till slut infann han sig halfvaken.

»Hör du bullret utifrån?» sporde herr Narve.

Trotjenaren vaknade genast fullständigt och lyssnade. Slutligen sade han:

»Ja, nog hör jag ett buller, men hvarifrån kommer det — —?»

»Hör, hör, nu är det i gången här utanför,» skrek herr Narve. »Det är vapenskrammel. Skulle mine knektar hafva gjort uppror eller — —.»

Han fullbordade ej meningen, utan kastade i en hast på sig nätt och jemt så mycket kläder, att han ej var naken. Ryckande till sig det stora slagsvärdet, skyndade han derpå ut i gången.

Men här hade han ej hunnit uttaga många steg, förrän han fann sig omgifven af främmande knektar. Hans förskräckelse låter endast tänka sig, ej beskrifvas, och då han i den högreste krigaregestalt, som i detsamma kom upp för den af facklor upplysta trappan, igenkände marsken Thord Karlsson Bonde, nådde hans förskräckelse sin höjdpunkt. Han påminde sig nu det farliga skrinet och ville slita sig lös för att antingen gömma eller förstöra detsamma, men knektarne höllo honom säkert fast.

»I ären nu min fånge, herr Narve,» utbrast marsken. »Edert lif sväfvar ej i någon fara, blott I förhållen eder lugn.»

Många och stora dyrbarheter togos vid denna eröfring såsom byte. Den dyrbaraste klenoden var dock det lilla skrinet, som marsken sjelf hittade under herr Narves hufvudgärd, och till hvilket han tvang borgherren att utlemna nyckeln, under hotelse att annars skicka honom fångslad till kung Karl.

»Se så, herr Thure och I andre fosterlandets förrädare,» utbrast den redlige Thord Bonde när han läst igenom skrinets vigtiga innehåll, »nu sitta edra hufvud bra löst på edra axlar, ty här finnas tydliga och bindande bevis på eder brottslighet. Jag lofvar att den soppa,

som I skolen komma att tömma, skall blifva eder särdeles bitter till smaken.»

Herr Thord, som aldrig var van att förhala tiden, skyndade så fort som möjligt åt Axevalla till, och det är hans ankomst dit efter eröfringen af Lödöse, som är antydd i slutet af första och början af sjette kapitlen.

17.

Då herr Thure Thuresson väl sett att hans gäster kommit ut på Hussjön, gick han med stora steg tillbaka till borggården, för att icke låta sin gäst vänta på sig. Härunder hade han allehanda funderingar, och log i sitt sinne öfver hur han skulle föra marsken bakom ljuset, ty det var naturligt, resonerade herr Thure med sig sjelf, att Thord nu vore kommen för att begära råd af honom. Nog skulle han föra honom så grundligt bakom ljuset, att han aldrig skulle glömma det. Han ångrade nästan, men nu för sent, att han släppt sine tre förtrogne ifrån sig; de kunde gerna ha fått vara närvarande för att få njuta af den triumf som herr Thure skulle fira öfver den hatade marsken och dennes frände, konung Karl.

Herr Thure hade nätt och jemt hunnit upp till trappans öfversta steg, då Thord Karlsson Bonde red in på borggården med sine svenner.

»Det var i sanning ett kärt besök, som jag får mottaga,» utbrast den hycklande herr Thure. »Och det är så mycket mera kärt, som det var oväntadt.»

»Jag vill hoppas, att dessa ord komma rakt från edert hjerta,» svarade herr Thord, hoppade vigt af hästen och räckte herr Thure obesväradt sin hand.

»Det kunnen I vara säker på,» inföll Thure Thuresson. »Men kommen med mig upp i riddarloftet, mål tiden är redan färdig, och det skall göra mig stor fägnad att se eder, frände, vid mitt bord.»

Thord Bonde följde utan att med den ringaste min förråda hvad han hyste för tankar inom sig.

Men innan han lemnade trappan, gaf han sin stallare en hemlig vink, den herr Thure icke uppmärksammade. Stallaren, som ganska väl förstod vinken, besvarade den och herr Thord följde sin värd, belåten öfver att början af hans besök utfallit så godt.

När de sålunda suto till bords, uppassade af hvar sine svenner, såsom seden var då för tiden, och vinet hade blifvit framtaget, sade herr Thord:

»Här hafven I allt en skön bostad, herr Thure. Den afkastar nog rätt ansenligt?»

»Nog gör den det,» svarade herr Thure, »men det beror naturligtvis på hurudan årsväxten är. Under missväxtår har jag knappt så mycket, att jag kan föda mig och mine tjenare.»

»Men, jag hoppas att det nu ej varit ett dylikt år?» inföll herr Thord och betraktade leende herr Thure.

»Hvad menen I?»

»Jag menar, att I hafven nog så mycket, att I ett par dagar kunnen föda dem af mine tjenare, som komma efter. Jag hade nemligen brådtom att komma hit för att få höra nyheter, och som största delen af mitt följe behöfde hvila ungefär en mil härifrån, så tog jag med mig endast tre af de mest uthållige för att hinna fram innan midnatt. De öfrige komma småningom efter.»

»Hur många tjenare I än tagit med er, så skola de blifva rikligen förplägade här,» svarade herr Thure, som hvarje minut väntade att få höra Thord Bonde bedja om de råd, i hvilkas inhemtande han utan tvifvel vore kommen till Axevalla.

Herr Thord hade tagit sin plats så, att han hade utsigt åt dörren, hvaremot Thure Thuresson satt med ryggen vänd åt densamma.

Sedan man en god stund språkat om väder och vind, om tillståndet i Stockholm och om kung Karl, från hvilken herr Thure ej på länge hört något, så att han nu

tyckte det vara särdeles angenämt att få spörja till honom, sade herr Thord liksom af en händelse.

»Hur befinna sig hans högvördighet biskopen i Skara och Bengt Gylta?»

Det var nära att Thure Thuresson Bjelke förrådt sig vid denna hastiga fråga. Men, van som han var att förställa sig, svarade han otvunget:

»Godt, icke annat jag vet. Både de och herr Eggert på Rumlaborg voro på besök här i förra veckan.»

Genom dörren, som försigtigt öppnades till hälften, såg nu herr Thord sin underbefälhafvare Bure, och han visste alltså, att hans tjenare befunno sig i rummet utanför. Han antog för den skull ett skarpare tonfall då han sade:

»Vår frände, Kung Karl, önskar att I, herr Thure, ej vidare hafver någon gemenskap med desse herrar, ty de äro ej att lita på, isynnerhet den skenhelige skarabiskopen.»

Thure Thuresson betraktade skarpt sin gäst då han inföll:

»Kunnen I, herr Thord, ståndа till ansvar inför de beskyllningar, I utkastat?»

»Ja, det kan jag,» svarade herr Thord med kraftig stämma.»

Samtalet afstannade här för några minuter. Under denna tid betraktade den tappre marsken herr Thure, och hans skarpa blickar upptäckte då att förrädaren gjorde våld på sig för att synas lugn.

Plötsligt höjde marsken sin bägare, sträckte fram den mot Thure Thuresson och sade, under det han stadigt betraktade honom:

»Nu skolen I önska mig lycka, herr Thure.»

»Hvad har då händt, att jag skall önska eder lycka?» sporde herr Thure, som ännu ingenting visste om de vigtiga händelser, som timat.

»Vestergötland är nu fritt från danskar.»

»Nu skämten I bara,» yttrade herr Thure muntert, ehuru oron tydligt stod att läsa i hans blickar. »Det är vinet, som lifvat upp eder allvarsamhet.»

»Nej, icke vinet,» svarade herr Thord, »utan den omständigheten, att jag för ej så många timmar sedan *lyckades öfverrumpla och eröfra Lödöse*,» fortfor han med tonvigt på de sista orden.

Om en blixt i detsamma slagit ned i rummet, skulle ej herr Thure blifvit mera förskräckt och förvånad. Han kunde ej yttra ett enda ord, utan bara stirrade som en förryckt på herr Thord.

Denne, som ville slå till med kraft efter som armen redan var lyftad, lät ej herr Thure hemta sig, utan fortfor, i det han flyttade sin stol närmare och såg honom skarpt i ögonen:

»Det är sanning att jag tagit Lödöse från herr Narve Jenssen och det utan att fråga eder till råds. Men, sägen mig, herr Thure, hafven I härunder handlat som en ärlig riddare bör handla mot sin rätte herre och konung?»

Frågan var skarp och väckte upp herr Thure fullständigt ur den förvåningens dvala, han fallit uti.

Utan att svara, spände han sina hvassa blickar argt och hatfullt i herr Thords ansigte.

Men den oförfärade marsken fortsatte, under det han gaf Bure en hastig blick:

»I ären röjd, herr Thure. Edra egna bref, som jag funnit i ett litet skrin, stående i herr Narves sofrum, hafva fällt eder. I ären en usel förrädare mot konung och fosterland.»

Nu kunde herr Thure ej längre tvifla på marskens ord. Hastigt, som om han blifvit berörd af en fjeder, sprang han upp och skrek till sine tjenare:

»Gripen den djerfve marsken och kasten honom genast i tornet!»

Men herr Thord var snabbare än herr Thure anade. Visserligen stjelpte han omkull den fyllda vinbägaren, så att innehållet flödade ut öfver golfvet och bordet, men detta brydde honom föga. Med ett enda språng var han herr Thure inpå lifvet, och innan denne hann göra en enda rörelse för att afvärja anfallet, hade han gripit honom om strupen.

Herr Thure spjernade, skrek och stretade emot af alla krafter och stolarne dansade lusteliga omkring riddarloftet när de båda envigeskämparne togo sitt nappatag.

Då herr Thure rusade upp, skyndade Bure in med svennerne och efter några minuter voro herr Thures tjenare fullständigt afväpnade.

Thure Thuresson var ej så god att ta's med, det fann herr Thord, som ej heller var klen af sig. Enviget blef allt häftigare. Svetten dröp om de kämpandes pannor; andedrägten var flämtande och hård.

Slutligen lyckades det marsken att få in herr Thure i en vrå af loftet, äfvenså att på nytt gripa tag om hans strupe, den han klämde till rätt eftertryckligt.

Då först bad herr Thure om förskoning, den der äfven beviljades honom. Han fängslades genast och sattes under stark bevakning i samma torn, i hvilket han ämnat kasta herr Thord.

Denne tog sedermera Axevalla i besittning för kung Karls räkning och förde några dagar derefter herr Thure fängslad till Varnhems kloster, hvarifrån han dock snart lyckades att komma undan till Danmark, dit äfven biskopen i Skara och Bengt Gylta flytt undan, så snart de af en från Axevalla kommande tjenare, som smugit sig bort under det enviget pågick, fingo kunskap om Thure Thuressons olycka

Sålunda sönderslets genom Thord Bondes beslutsamhet den aftonen på Axevalla det förräderiets nät, som under många år spunnits derstädes och som annars utan tvifvel skulle så fast omsnärjt Karl VIII Knutsson, att han aldrig mera skulle kunnat frigöra sig ur detsamma.

Äfven i Lödöse väckte denna underrättelse stor glädje och när Thord Bonde några veckor derefter anlände dit, inbjöds han af mäster Sigward att närvara vid hans dotters förening med Thorgerd, som nu skulle öfvertaga svärfadrens smedja, sedan den väl hunnit uppstå igen ur sin aska.

När den tappre marsken inträdde i bröllopsgården, gick mäster Sigward honom ärligt och öppet till mötes,

räckte honom sin kraftiga och senfulla hand, och utbrast:

»Stor tack skolen I hafva derför att I ej allenast återgifvit oss vår stad och frälsat oss från det danska herraväldet, utan äfven derför, att jag, tack vare eder mellankomst, återfått min dotter, och att — —.»

»Tack, hederlige man,» afbröt marsk Thord. »Du vet ju också, att både du och din blifvande måg varit mig behjelplige. Och,» fortfor han, under det han vänligt nickade åt de andre gästerne, »jag har nu lyckligtvis kommit på spåren det förräderi, som var nära att kosta konung Karl hans krona. Men ännu finnes det,» utropade han med hänförelse, under det han höjde den bägare, som bjöds honom, »redlige och fosterlandsälskande svenskar, och så länge sådana finnas, skall ej vårt fosterland sväfva i fara. Hållen alltid fast och enigt tillsammans, och våra fienders alla anslag skola varda om intet. Ett litet, men endrägtigt folk, segrar alltid öfver mångtalige och sins emellan oenige fiender. Den heliga jungfrun vake ständigt öfver denna stad och detta hus!»

Dessa ord från marsk Thords mun blefvo naturligtvis mottagna med en stormande hänförelse. Då jublet ändteligen tagit en ände, framträdde Daga, iklädd sin enkla, men vackra brudutstyrel, böjde sig för marsken, fattade hans hand och utbrast:

»Ädle herre, det är just genom eder, som jag vunnit den lycka, som, jag hoppas det, skall beskäras mig hela lifvet igenom. Jag kan ej vara eder nog tacksam och — — —.»

»Och denna tacksamhet kommer äfven lika varm från mitt hjerta,» afbröt i detsamma Thorgerd, som nu trädde fram, räckte marsken trohjertadt handen och fortfor: »Kommer det fortfarande örlig, så bören I veta, ädle herre, att I hos oss kunnen påräkna hjelp och försvar.»

»Ja, ja,» ropade alla gästerne om hvarandra, »sägen oss bara till när I behöfven vårt understöd och vi äro genast beredde.»

Marsk Thord stannade qvar hela aftonen i bröllopsgården och var en bland de gladaste gästerne. Och äfven många af Lödöses innebeyggare fröjdade sig öfver att den rena och varma kärleken ändteligen fått sin lön. Det syntes också af de unga makarnes varma och kärleksfulla blickar, att deras lycka var så fullständig som den kunde vara.

Då Thord Bonde sedermera red hem från bröllopsgården, hade Lödöses innevånare, små och stora, samlat sig längs den väg, han skulle färdas, och helsade honom hjertligt med vänliga tillrop, och det framgick tydligt af uttrycket i marskens anlete, att han, den tappre och lycklige krigaren, bevararen af Karl VIII Knutssons krona, ansåg dessa ögonblick såsom få af de lyckligaste i sitt lif.

Narve Jenssen, hans son och Erengisle syntes aldrig mera i Lödöse, men dess innevånare hade alltid muntert hvarje gång de talade om Hartvigs misslyckade förklädnad till smedsgesäll.

Upphofvet till detta bedrägeri, som *kunnat* efterlemna de sorgligaste följder, abedissan Antonia, förflyttades på stadsboarnes enträgna begäran till en annan ort, och ej heller hon syntes mera inom Lödöses murar.

Men om marsken Thord och enviget på Axevalla, som åt kung Karl räddade hans krona och säkerligen äfven hans lif, talades sedan i många mansåldrar öfver hela Sveriges rike.

1001850918